Viața studențească

REVISTĂ A ASOCIAȚIILOR STUDENȚILOR DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Nr. 14 ● Miercuri 3 IV 1968 ● 12 pagini ● 0,50 lei

PULS

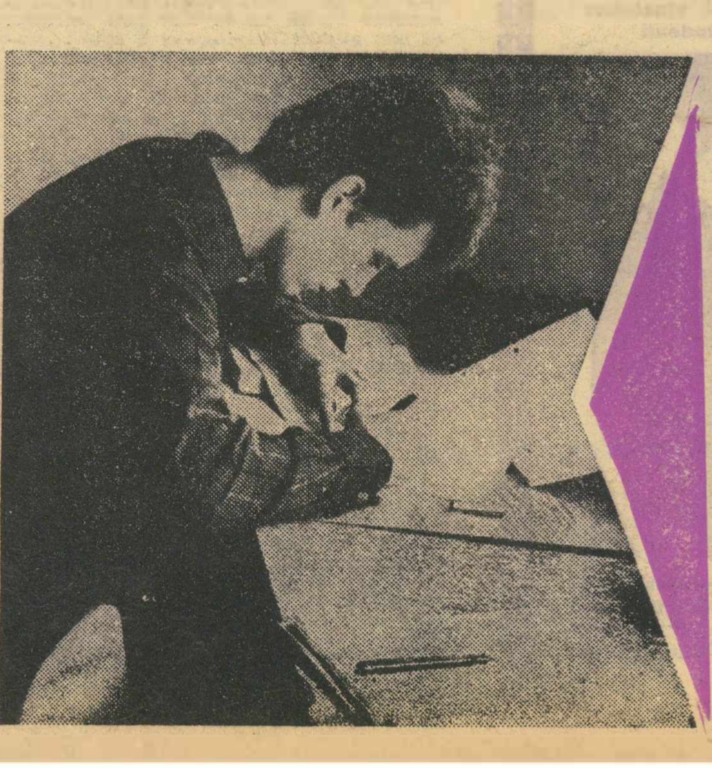

Sîmbătă, 30 martie, a început la Cluj Festivalul „Primăvara studențească". Impletindu-se cu Festivalul național de artă studențească, tradiționala manifestare clujeană reprezintă a pasionantă competiție amicală, de frumoasă anvergură, între diversele centre universitare, în domeniul teatrului, muzicii, literaturii, dansului, plasticii. Dorim organizatorilor și participanților succes !

ÎN NUMĂRUL URMĂTOR AL REVISTEI VOM DEDICA MAI MULTE PAGINI CENTRULUI UNIVERSITAR CLUJ

Paralel cu Festivalul studențesc de artă desfasurat la Timișoara, Cluj, Iași, București, paralel cu tradiționala „Primăvara studențească" de la Cluj, iată că încă un oraș studențesc intră nu numai în competiția impusă de măsurarea puterilor artistice, dar și într-o competiție a ambițiilor organizatorice : între 23 martie și 6 aprilie la gurile Dunării se desfășoară „Primăvara gălățeană". E vorba de o suită de spectacole și reuniuni studențești menite să marcheze aceste frumoase săptămîni de calm primăvăratic înaintea emoțiilor toride ale sesiunii, centrul universitar Galați urmînd, în același timp, să fie reprezentat (cu succes, îi urăm noi !) la întrecerile de la București, Cluj și Iași.

Am fost vizitați la redacție de un bătrîn. Era avocatul pensionar Ion D. Munteanu din București, strada Buzești nr. 64, care cu cîteva zile înainte pierduse pe stradă un plic conținînd acte și o importantă sumă de bani. Am fost rugați să scriem la revistă despre studentul Ștefan Dobre din anul I al Facultății de electronică. Institutul politehnic București, care a găsit plicul respectiv și l-a prezentat deîndată intact la domiciliul posesorului. Publicînd fotografia alăturată nu facem decît să ne conformăm dorinței insistente a tovarășului Munteanu, cu toate că tînărul Ștefan Dobre s-a opus, considerînd gestul său ca pe cel mai firesc lucru din lume.

GÎNDIM CU VOCE TARE

Meritul Partidului Comunist Român constă evident, între altele, în formidabila putere de investigare și de previziune, în intuirea exactă și în certitudinea științifică a rezolvării eficiente și dinamice a problemelor complicate și în rațiunea de a propune dezbaterii publice documente pe care istoria le înscrie în analele sale. Nimic nu se convertește în hotărîri și în măsuri, aprioric. Totul este lucid analizat și sintetizat cu o înțelegere dialectică și profund umanistă a fenomenelor, totul este supus atenției opiniei publice, oferindu-se astfel posibilitatea cetățenească, voluntară, fiecărui membru al societății de a participa la deliberarea hotărîrilor unanime care îl privesc personal.

Am fost în ultimul timp contemporanii unor ample colocvii de opinie publică, nemaicunoscute la noi, care au depășit limitele unor sondaje de opinie și s-au transformat într-un forum de propuneri și dezbateri sociale a documentelor de partid și de stat, cu o excepțională importanță în istoria patriei. Am avut sentimentul real că sîntem chemați la elaborarea unor hotărîri categorice, definitive, ne-am simțit coautori la propria noastră legislație socialistă, cetățeni activi și plini de răspundere în senatul celor 19 milioane de constructori ai socialismului din România.

Dezbateri ample și generoase privind politica externă a României, țară cu o vocație străbună a păcii, dezbaterile laborioase privind perfecționarea economiei și noua împărțire administrativ-teritorială a României care au dus — pe baza sugestiilor opiniei publice — la îmbogățirea proiectului inițial și, în sfîrșit, dezbaterile efervescente, uneori contradictorii, asupra studiilor de îmbunătățire a învățămîntului — sînt numai cîteva exemple recente care înnobilează democratismul orînduirii noastre și prefigurează noile relații dintre creierul vieții politice și sociale și celulele organismului social. Astfel, problemele cruciale ale timpului nostru sînt abordate public și cu o sinceritate omenească. Pentru că se pornește de la principiul unanim și profund democratic după care „Nimeni, nici o persoană nu poate pretinde că deține monopolul adevărului absolut cu privire la căile dezvoltării vieții sociale, nimeni nu poate afirma că se află în posesia ultimului cuvînt, atît în domeniul practicii cît și al gîndirii sociale, filozofice". (Din expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Constăţuirea de la C.C. al P.C.R. cu conducătorii organelor de partid și ai consiliilor populare județene). Prin urmare, nu există oameni care gîndesc în exclusivitate și elaborează destinele țării și pe de altă parte oameni care le adoptă, le însușesc pur și simplu ca pe niște table de legi inevitabile, ireversibile. Fiecare om trebuie să trăiască în timpul și spațiul României socialiste cu sentimentul că este chemat să conducă destinele țării. Și astfel, fiecare om are demnitatea și înalta răspundere de conducător, de senator al vieții publice. În acest context descătușarea spirituală a individului cunoaște desăvîrșirea, iar sinceritatea, uneori claustrată odinioară, devine necesară în raporturile sociale ca aerul curat și transparent dintre noi, ca aerul pe care-l respirăm. Trăim o epocă de sinceritate și civilizație a vieții politice și sociale cum n-am mai trăit niciodată !

Dar toate aceste victorii democratice ale orînduirii noastre pretind un cetățean multilateral, sensibil, ultrasensibil la problemele contemporane interne și externe, apt pentru a gîndi cu voce tare în forum și mai ales demn de a-și susține opinla chiar cu riscul greșelilor inerente. Asta înseamnă renunțarea la egoismul mărunt cotidian, la „turnul de fildeș" al problemelor care interesează numai „persoana mea sau a ta", invulnerabil, inexpugnabil cînd e vorba de problemele noastre, ale tuturor.

Pentru aceasta, în mod sistematic, partidul inițiază un amplu schimb de informații pe verticală și pe orizontală, căutînd să transmită poporului cauzele și efectele politicii sale, explicînd cu încredere, realist și sincer, situațiile, fenomenele și evenimentele prin care trece.

Aceste adevăruri dictate de grija pentru destinele națiunii noastre socialiste se rostesc cu voce tare, deschis, cinstit, pentru că oamenii muncii au încredere în Partidul Comunist Român ca principal catalizator al opiniei publice, iar partidul, la rîndul său, are încredere în geniul poporului român, în energia sa creatoare, în capacitatea sa de a găsi cele mai bune soluții pentru rezolvarea problemelor complexe ale construirii socialismului.

Adrian DOHOTARU

n-aveți o dispoziție?

Am intrat în sediul U.T.C. al I.M.F. București cu convingerea că vom afla noutăți interesante despre activitatea unei organizații care însumează mai bine de 3 000 de membri. Sediul era plin ca tramvaiul 24 cînd joacă Rapidul ; nu mai aveai loc nici să privești dactilografa, necum să dai bună ziua, mai ales că oamenii dinăuntru erau grozav de preocupați. M-am lipit și eu de unul dintre ei, care mi s-a părut că ar avea o privire mai blîndă. Omul scria niște afișe ; anunțuri scriau și ceilalți. Citesc : „Cumpărăm dispoziții originale, serioase și inteligente. Oferim drept plată realizarea unor acțiuni de mare interes cu studenții facultăților din I.M.F. A se adresa Comitetului U.T.C. al I.M.F. București sau oricăruia dintre membrii acestuia, minus secretarul care e plecat în concediu. Așteptăm dispozițiile dumneavoastră. Plata se face în rate !“ Pe la miezul nopții sediul se goli. Cei plecați lăsaseră un teanc de afișe. Rămăsese un singur om, negru de oboseală în halatul lui alb, chinuindu-se să redacteze un anunț asemănător pe care intenționa să-l publice în „România liberă“. Așa l-am cunoscut pe Lucian Iliescu, responsabilul cu propaganda al Comitetului U.T.C. din I.M.F. De la el am aflat amănunte despre laborioasa activitate desfășurată de organizația mediciniștilor în acest an universitar. Cele mai mari succese au fost obținute în activitatea educativă care nici nu a fost necesară, într-atît de educați și conștienți sînt studenții mediciniști. „E adevărat că în noiembrie, decembrie și februarie în facultăți s-au programat adunări de informare politică, la care însă s-a renunțat pentru că nu existau lectorii capabili să le asigure un înalt conținut. În afară de aceasta s-au realizat în permanență emisiuni pe teme politice și educative la stația de radioamplificare“. (Discutînd cu mai mulți căminiști aveam să aflu că aceste emisiuni existau doar în imaginația Comitetului U.T.C. al I.M.F.). „În plus, „colțul presei“ amplasat în fiecare cămin informează la zi pe studenți în problemele politice și în celelalte probleme“. Ceea ce nu mi-a fost greu să constat intrînd în cîteva cămine unde „colțul presei“ era bogat ilustrat cu articole din luna septembrie. Bine că erau doar din 1967 ! Notez înfrigurat și celelalte realizări pe care responsabilul cu propaganda le scoate din buzunarul halatului său imaculat. Aflu că la clubul I.M.F. s-au organizat frumoase și numeroase acțiuni cu participarea studenților. Între altele s-a ascultat „Humoreska“ lui Dvorak. Mai aflu că în cămine se doarme minimum 8 ore din 24, acțiune dusă la bun sfîrșit tot prin eforturile depuse de comitetul U.T.C. și fiecare din cei 27 de membri ai săi. Pe linie sportivă, în timpul iernii mediciniștii au hibernat. Așteaptă să se convingă că a venit primăvara ca să înceapă cupa „Carol Davilla“. (Cam au nevoie de niște picături Davilla!). Și așteaptă și niște dispoziții de sus. Ce să facă, ce să organizeze. Dar ceva original și bine precizat !

În sfîrșit, tovarășul mă informează că pe linie turistică nu au avut acțiuni din lipsă de bază materială. Te pomenești că s-au scufundat Carpații ! De fapt, însă, mediciniștii ies în excursiile săptămînale, în grupuri mici, ceea ce e o dovadă că studenții au inițiativă. Nu însă și comitetul U.T.C. deși are meritul de a fi făcut cîteva sondaje în rîndul studenților. Negăsindu-i pe cei vinovați de idei și inițiative interesante așteaptă în continuare dispoziții. Și pentru că nu vin, încearcă să le cumpere. N-aveți dumneavoastră o dispoziție ? Nu de alta, dar ne-am cam pierdut buna dispoziție după consultul de la I.M.F.

O INIȚIATIVĂ ȘI... CÎTEVA ARGUMENTE

La Cluj, în patru seri de concert, studenții melomani au posibilitatea să parcurgă etapele principale ale istoriei muzicii. Ciclul de patru concerte a fost organizat de comitetul U.T.C. al Universității în colaborare cu Filarmonica de stat și va fi împărțit astfel : muzica preclasică, clasicismul vienez, romantismul în muzică, școlile muzicale naționale. Fiecare concert, corespunzător unei etape din istoria muzicii, va cuprinde interpretări din cei mai reprezentativi muzicieni ai epocii respective. Astfel studenții vor putea să audieze bucăți din Bach, Mozart, Beethoven, Glinka, Enescu.

În afara ideii în sine mai remarcăm că participarea studenților are loc pe bază de abonamente ce cuprind toate cele patru concerte, iar campania de popularizare a acțiunii, realizată de activul U.T.C. al Universității, a fost foarte eficientă.

Ne gîndim că această inițiativă ar putea fi extinsă și la alte domenii : istoria operei, istoria teatrului. Ni s-ar putea răspunde că la Casa de cultură a studenților s-a încercat susținerea unor concerte-lecții din istoria operei sau spectacole-exemplificări din istoria teatrului — manifestări care nu s-au bucurat de larga participare a studenților.

Contraargumentele noastre ar fi :

— Ciclul de concerte-lecții de la Casa de cultură se înscrie în rîndul celorlalte manifestări culturale organizate aici. De aceea el trece aproape nebăgat în seamă. Organizat de comitetul U.T.C. al unei instituții de învățămînt superior, popularizat prin metode deosebite de către activul U.T.C., el va avea un caracter aparte, atrăgînd atenția.

— Concertele lecții și exemplificările teatrale de la casa de cultură au loc foarte rar, ceea ce afectează caracterul unitar al ciclului, lipsind studentul de privirea generală asupra celor expuse. Organizate în stilul ciclului de concerte inițiat de Comitetul U.T.C. al Universității — concertele-lecții din istoria operei și spectacolele exemplificări din istoria teatrului se vor putea ține săptămînal.

— Ca la toate activitățile Casei de cultură, la concertele-lecții studenții intră pe bază de invitații și uneori acestea sînt, alteori nu ! Organizate pe bază de abonamente ele vor asigura participarea studenților la toate spectacolele.

Ion CRISTOIU

ÎNTREBĂRI

Într-unul din numerele trecute revista noastră anunța programul de desfășurare a Festivalului național de artă studențească. Între altele se vorbea de o mare expoziție de plastică studențească. Ceea ce nu reieșea din articol era modul în care se va face selecția lucrărilor care vor fi expuse. I-am întrebat pe doi dintre cei mai talentați pictori amatori studenți din Iași dacă vor participa la această expoziție. Atît Steliana-Delia Beiu cît și Doru Maximovici, care au demonstrat veritabile calități de coloriști și peisagiști la recenta trecere în revistă din centrul universitar Iași, mi-au răspuns că nu-și pot duce lucrările la o expoziție la care nu sînt chemați.

Noi, cei care le-am admirat talentul și perseverența, ne întrebăm de ce au fost omiși de la această confruntare a plasticienilor studenți. Oare comisia culturală a centrului universitar Iași a întreprins sau întreprinde în această etapă de pregătire ceva pentru reprezentarea plasticienilor studenți ieșeni ? Care sînt criteriile de selecție a lucrărilor și modul în care vor fi aplicate ? Sînt întrebări la care așteptăm un răspuns cît mai prompt pentru că nu dorim ca la Iași arta plastică studențească să rămînă în anonimat.

Al. PASCU

Primii difuzori procentuali ai „Vieții studențești“ la lucru !

Justina Gabrian din Timișoara a realizat recordul vînzărilor în prima zi de difuzare a revistei noastre prin studenți

Ion Biserică, student al Facultății de mecanică din același oraș, abia a apucat să anunțe că „Viața studențească" poate fi cumpărată de la el și cîțiva colegi s-au și grăbit să-i solicite revista. Poza adoptată în fața obiectivului fotografic e firească dacă avem în vedere noutatea evenimentului.

Un om fără complexe răspunde complexaților

Imaginația sau concepțiile mele m-au hotărît să-mi închipui o discuție cu participanții la „parada complexaților“ din ultimele numere ale revistei.

Vă spun „cîteva vorbe“ după ce le-am citit pe ale voastre. Cineva mă informa căscînd de plictiseală că „citeam foarte mult acum un an, doi, dar am din ce în ce mai puțin chef să mă apuc de ceva“. Colega, te-ai gîndit vreodată că există oameni care simt o durere aproape fizică realizînd faptul că n-au timpul necesar pentru a citi, pentru a se informa cît mai pe larg în specialitate și în domeniul culturii generale ? Te plictisești ! ! Dacă ai citi, ai fi preocupat, ai gîndi, te-ai frămînta, te-ai întreba, dacă într-o bună zi vei da tu soluția uneia din problemele lumii ? Ai trăi căutarea continuă, creatoare pe care tinerii pot și trebuie s-o trăiască. Ea ar face să dispară sentimentul inutilității. Și te-ai simți folositor, măcar ca potențial, dacă nu ca realizări imediate. Ar mai fi probleme, dar rezolvarea unora prin voință te-ar înarma cu curaj pentru celelalte. Spui, fără să roșești, că... „din cînd în cînd îți pregătești cîte un seminar“. Mărturisești : „Stau ore întregi în casă și pentru că nu am ce face, mă uit pur și simplu pe pereți“. Așa care va să zică ! Nu ai ce face ? Nu cred. Nu vrei să faci ! Te scalzi în lipsa de interes pentru tot ce se întîmplă în lumea din jurul tău și asta din comoditate. Nu, să nu-mi ceri să numesc plafonarea, inerția — complexare !

Alții au găsit ceva : să ne distrăm. S-au dus la reuniuni. Dar curînd au decis cu dezgust că „...sînt penibile încercările de a face spirite, de a „distra“ lumea, de a fi în centrul „atenției“. Dar, vă întreb : mergem la o reuniune pentru a ne „distra“ căutînd crispați spirite cu care să ne facem faimă ? Cred că tinerețea noastră trebuie să fie spontană ; să glumim, dar nu din dorința de a fi „Nicky, oh, istețul de el !“, ci din dorința de a crea o atmosferă plăcută, de a ne descreți frunțile după o săptămînă de muncă. Aveți dreptate, jalnice sînt încercările de a face să strălucească personalitatea noastră cu „spirite“ care, volens-nolens trebuie să anatemizeze totul ca să demonstreze superioritatea intelectuală a vorbitorilor.

Ziceți că vă preocupă problema găsirii unui prieten. Dar imediat vă dau lacrimile : „E așa de greu !“ Numai Hercules ar putea să treacă o asemenea încercare, pentru că el nu și-ar ridica praguri de netrecut. Pe cînd voi... O fată își întreabă prietenul dacă l-a citit pe Hegel și scuză gafa zicînd candidă „la urma urmei nu pot privi oamenii decît prin prisma unei lecturi“. Stimată prietenă, învață să faci judecata de valoare asupra oamenilor privindu-i din toate punctele de vedere.

...Dintr-un colț, cu priviri ostenite, cineva oftează... „mă simt obosită, foarte obosită, un fel de oboseală sufletească“. Aici aș da cu pumnul în masă și aș zice : oboseală sufletească ? Abia după ce viața ți-a pus pe umeri poveri pe care la o anumită vîrstă nu le mai poți înfrînge. Și nici atunci. Hemingway a spus : „Oamenii pot fi distruși, dar nu învinși“. Dar noi ? Să strigăm sfîșietor ...„aș fi dorit să mă nasc fie cu 500 de ani în urmă, fie cu 3 000 de ani mai tîrziu“ ? De ce ? Deschideți larg ochii și sufletele, căci sînt în epoca noastră atîtea construcții, la propriu și la figurat, care așteaptă ajutorul, sprijinul minții noastre — construcții care sînt tot atîtea posibilități de afirmare, de evitare a abisurilor „complexelor“.

Stimați „complexați“, citiți, dar fără să faceți din lectură piatra de încercare a oamenilor, distrați-vă, fără să țintiți glorii de-o seară ; împrieteniți-vă, îndrăgostiți-vă, trăiți din plin, munciți cu voie bună, urmăriți cu tenacitate țelul. Dar complexele... Amintiți-vă versul eminescian :

„Ce e val, ca valul trece.“

F. CRISTIAN
București

N.R. Tînărul care ne-a trimis această scrisoare îi judecă aspru pe complexați, îi învinuiește de inerție, de lipsă de voință, și are — poate — dreptate. Dar felul în care pune problema, superioritatea cu care dă sentințe, sînt ele însele susceptibile de încadrarea într-un complex. Ce părere aveți, dragi colegi ? Așteptăm răspunsurile voastre.

cult şi studiu

Intru pe poarta Institutului de etnografie şi folclor cu sentimentul că păşesc în lăcaşul unei ştiinţe, al cărei obiect de studiu este însăşi fiinţa poporului român. O convorbire cu prof. MIHAI POP este o discuţie cu unul dintre reputaţii profesori ai Universităţii, dar în acelaşi timp un dialog cu specialistul în gîndirea şi arta populară, o expediţie în felul de a vedea lumea a seminţiei pe care o continuăm noi, o cufundare în straturi de timp şi de înţelepciune imemoriale...

— Există limite în timp ale folclorului românesc? Chiar dacă, evident, nu se poate spune „de cînd" şi „pînă cînd", se poate vorbi, presupun, de o perioadă de mai mare strălucire şi de alta de diminuare, de stingere a procesului creator.

— Nu, singurele limite care ar putea intra în discuţie ar fi acelea de naştere şi de moarte a poporului însuşi. Atîta timp cît el există, există şi felul său de a gîndi şi de a privi lumea, şi concretizarea acestei atitudini în propria sa artă. La început am avut o cultură romană. Cîntecele rituale, urările, colindele se făceau în această limbă. O dată cu transformarea limbii, s-au transformat şi ele, perpetuîndu-se. Există în latina tîrzie o urare de Anul Nou, care pare a fi originalul urărilor româneşti. Trecerea timpului a adăugat straturi noi vechilor sensuri, vechilor mituri, vechilor motive, retopindu-le şi dînd un aliaj nou, dar [illegible]ierdut nu s-au pierdut. Eroul popular Iorgu Iorgovan este acelaşi cu eroul creştin Sf. Gheorghe şi amîndoi au la origine un erou antic.

Se poate vorbi, desigur, despre temporalitatea anumitor specii. Se ştie că balada a apărut în sec. XI în sudul Franţei şi apoi s-a răspîndit şi la alte popoare. Se ştie că, la noi, cîntecul eroic este specific perioadei feudale, iar cel haiducesc secolelor 18, 19. Se poate fixa cu aproximaţie forma clasică a Baladei Meşterului Manole în renaşterea românească — pe timpul lui Neagoe Basarab sau Brâncoveanu, dar mitul ei original sau **Mioriţa** nu pot fi localizate nici în spaţiu nici în timp. MIORIŢA este un mit străvechi, apărut cînd sub formă de colind, cînd de baladă, cînd de cîntec eroic şi ţine de un substrat foarte adînc al simţirii româneşti. Bocetele de asemenea nu au timp, au existat dintotdeauna.

— Dar la marginea dinspre noi a timpului? Nu credeţi că folclorul trăieşte în epoca modernă sub ameninţarea dispariţiei? Nu credeţi că azi, dacă un mare poet se naşte, el devine în mod obligator poet cult şi nu unul dintre autorii unei alte MIORIŢE?

— Fără îndoială unele specii vor dispărea — dar şi pînă acum se petrecea acest lent proces transformator. Unele specii vor dispărea, dar altele se vor păstra şi vor apărea altele noi. Proverbe vor exista întotdeauna, limba va continua să fie prelucrată nu numai de scriitorii culţi, ci şi de popor, iar bunicii talentaţi vor continua să spună poveşti. Poate că aceste poveşti vor semăna prea puţin cu cele de acum un secol, se petrec inovaţii legate de felul diferit de viaţă, de întîmplări contemporane. Am cules un basm în care povestitorul narează nu fapte supranaturale, ci propriile lui peregrinări din timpul războiului şi despre obiceiurile popoarelor pe care le-a cunoscut. Pentru copilul care ascultă, acest veritabil memorial de călătorie substituit basmului sună asemănător poveştilor „de pe celălalt tărîm". Vor apărea, sînt sigur, capodopere în genuri noi pe care încă nu le bănuim. Întrebarea principală şi cea mai serioasă care se pune în general este: Ce va ieşi din confruntarea dintre societatea industrializată şi cea tradiţională? Eu cred că omul îşi schimbă modul de viaţă, dar nu şi concepţiile fundamentale. Am observat că pe un român, chiar de mai multe generaţii orăşean, îl interesează încă starea vremii. În el există încă neliniştea ţăranului a cărui muncă e legată de ploi şi secetă, în timp ce pe un german, de exemplu, care are în urma lui o tradiţie mai mult meşteşugărească decît agrară, aceste probleme îl lasă indiferent. În confruntarea dintre modern şi tradiţional vechile valori morale se transmit şi se adaptează noilor condiţii. Fără această transmisie nu ar putea să existe cultură. Datinile şi obiceiurile se păstrează chiar dacă circumstanţele s-au schimbat.

— Cum vedeţi deci conservarea folclorului pentru viitor — ca piesă de muzeu sau ca formă vie şi supusă continuu schimbării?

— Noi trebuie să ne facem datoria, trebuie să adunăm tot ce poate fi adunat, cu perseverenţă şi metodă ştiinţifică. Nu putem şti ce se va întîmpla, în ce fel se va schimba, de aceea, înainte de orice, noi trebuie să păstrăm în forma tradiţională tot ce există. Ne aflăm, de altfel, într-un punct destul de avansat al acestei munci: am adunat, am sistematizat, am făcut tipologii şi vom publica întreg materialul. Prin mijloace de conservare modernă trebuie păstrat tot ce poate fi fixat pe hîrtie, peliculă, bandă sau într-o vitrină de muzeu. Epopeile homerice, la origină eposuri populare, s-au putut transmite tocmai prin faptul că erau scrise, în timp ce un poem bizantin ca Digenis Akritas nu a ajuns pînă la noi decît fragmentar. La fel epica veche franceză din care avem puţin din perioada precarolingiană. Nu putem şti ce alege tradiţia pentru a transmite mai departe, de aceea trebuie noi să înregistrăm totul. Este de datoria noastră ca, tipărind creaţia populară, să o facem să intre în circuitul de cultură. La urma urmei, poezia populară este mult mai veche şi de mai ridicată valoare artistică decît operele primilor poeţi. Trebuie să ne obişnuim să ne socotim secolele de cultură începînd de la cele populare.

— Legat de această întoarcere în timp, ce este popular, şi ce anume cult, contrafăcut, din legendele referitoare la naşterea poporului nostru? Mă gîndesc la povestea cu bourul, cu Molda, cu Dochia...

— Aceste legende nu ne sînt specifice numai nouă. Apar, în diverse forme, şi la alte popoare. Motivul avînd vînătoarea ca pretext este de circulaţie internaţională largă şi era firesc să apară şi la noi. Îl au

CON VOR BIRI

şi cehii, de pildă, şi alte popoare. Izvorul lui este în perioada Renaşterii poate. Dar atunci nu apărea conceptul de popular şi nepopular, adică ţărănesc şi cult. În privinţa ideilor şi comportărilor, societatea veche era mult mai unitară. Este Villon popular sau cult? Dar poezia cavalerească, care aparţinea întregii societăţi medievale?

— Prin firea lucrurilor, folclorul diverselor popoare este interferat şi supus unor reciproce influenţe. Credeţi că poziţia noastră de răscruce între seminţii atît de diferite, şi deci amestecul de stiluri care ne-au influenţat, a fost un cîştig sau o pierdere pentru cultura noastră populară?

— La prima şedinţă a Societăţii sud-est europene, Tudor Vianu socotea, pe bună dreptate, cultura românească un rezultat al sintezei dintre apus şi răsărit. In această interferenţă ne-am format şi am cîştigat, reuşind să sintetizăm o cultură populară proprie, specifică, bine diferenţiată. Avem mai multe afinităţi cu cei din sud şi e firesc, rădăcina culturii noastre provenind din rădăcina cea mai veche europeană: cea mediteranean-orientală. În timp ce în sud înflorea civilizaţia antică, în nord era comuna primitivă. Mai tîrziu, cînd ponderea culturală a trecut în apus, influenţa apusului asupra noastră a crescut.

— S-ar putea vorbi însă de o influenţă a noastră asupra celor din jur?

— Există presupuneri. Au existat mai multe teorii asupra zonelor de apariţie a basmelor şi în prezent se înclină să se creadă în existenţa a trei mari centre: India, zona celtică şi zona noastră — sud-estul romanizat. Cred că şi poezia colindelor, obiceiul colindatului are punctul de plecare pentru folclorul popoarelor vecine la noi. Şi discuţia ar putea continua şi la alte categorii folclorice...

— Pornind de aici, cunoaşteţi şi alte popoare cu o mitologie a geniului, a omului superior, atît de pronunţată? Mă gîndesc desigur la MIORIŢA, dar mai ales la MEŞTERUL MANOLE, în ale cărei variante neromâneşti (balcanice, de exemplu) accentul este pus pe jertfa zidirii şi nu pe drama creatorului.

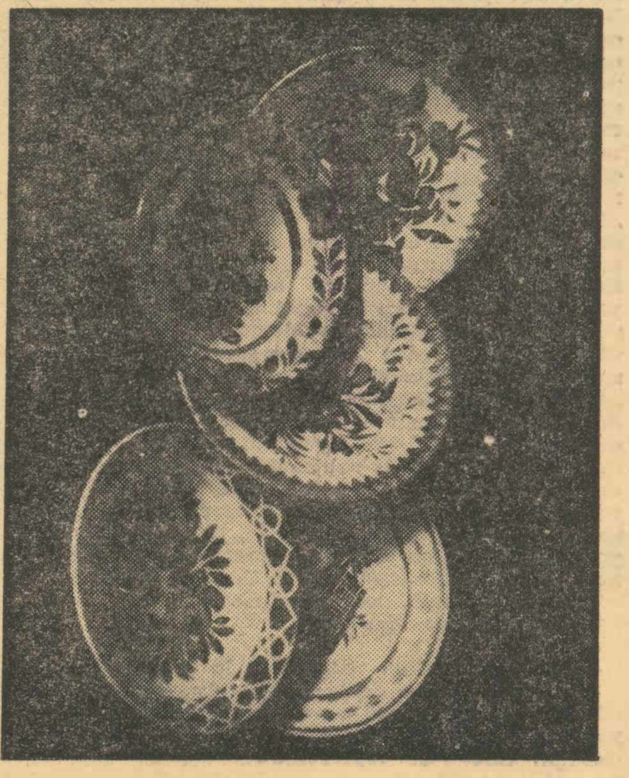
— În **Balada Meşterului Manole** motivul mitic ancestral — ideea zidirii care se dărîmă şi cere jertfă umană — se împleteşte cu altele de provenienţă renascentistă, deduse din teme antice: motivul aripilor lui Dedal, motivul labirintului. Celebrul ceas din Praga este legat de o legendă asemănătoare celei a Mînăstirii Argeşului: patricienii oraşului îl întreabă pe meşter dacă ar fi în stare să facă un altul la fel şi, după răspunsul lui afirmativ, îl orbesc. După cum se vede, ideea circula, şi repet, este probabil cultă, redescoperită de Renaştere, pentru că este în spiritul Renaşterii cultul personalităţii creatoare. Ideea jertfei artistice însă, ca şi ultimul cîntec, atît de frumos, al Anei sînt româneşti, ţărăneşti, populare.

— Credeţi că se poate vorbi despre un scepticism al poporului român oglindit de capodoperele folclorului său?

— Toate marile mituri sînt legate de rituri şi fiecare rit marchează ceva: naşterea — intrarea în lumea reală; căsătoria — intrarea „în rîndul oamenilor"; Anul Nou — trecerea dintr-o perioadă de vegetaţie în alta. Omul trăieşte în cotidian, dar în momentele marcate viaţa sa face un salt în sacral, săvîrşind astfel nişte acte care îl fac să-şi poată continua existenţa obişnuită, reală. Faţă de toate aceste acte colectivitatea care rămîne în normal păstrează o anumită distanţare: o distanţare de sacru, de fabulos, de supranatural. În basme această distanţare este explicită: „A fost o dată ca niciodată" plasează acţiunea de la început în absurd şi sînt întregi formule care separă povestitorul de lumea care urmează s-o înfăţişeze. Există o logică a omului primitiv — există o logică sui generis chiar şi în gîndirea magică! — şi aceasta face ca lucrurile să nu fie gratuite, le dă luciditate şi, deci, scepticism. Dar, în arta noastră populară, în capodoperele ei, în conflictul dintre viaţă şi moarte apare ca mediator metafora poetică. Frumuseţea este cea care înseninează, dacă n-ar fi ea n-am putea trece înapoi pragul spre realitatea dură. Scepticismul este luciditate, distanţare, seninătate şi fără acestea nu poate exista nici optimism. În **Mioriţa** nu cred că se vorbeşte de resemnare, nu resemnarea eroului, ci seninătatea lui amară, calmul pe care i-l dă contemplarea frumuseţii, metafora intervenită ca împăcare între viaţă şi moarte, acestea sînt esenţiale şi caracteristice poporului pe care acest cioban genial îl reprezintă.

...Şi ultimul cuvînt este încă un omagiu adus neamului a cărui fiinţă îi este profesorului obiect de cult şi de studiu.

Ana BLANDIANA

Conspecte pentru o anchetă

Dilema timpului liber: A TE CULTIVA SAU A TE DISTRA ?

Sondajul de opinie efectuat în paginile „Vieții studențești" asupra unor necesare modificări în structura elaborată timpului liber impune discutarea noțiunilor **„a te cultiva"** și **„a te distra"**, a oportunității unor tipuri de activitate sau a perimării altora atît prin prisma de vederi a studenților — ceea ce s-a făcut pînă acum — cît și acordînd punctele de vedere ale celor direct responsabili în acest sens. Discuția pleacă de la considerarea materialelor publicate de „Viața studențească" dezbătute în jurul unei mese rotunde, ai cărei participanți, studenți și metodiști ai Casei de cultură a studenților din Galați, au încercat să adapteze problemele ridicate la specificul vieții culturale din acest centru universitar, cu considerații de ordin actual și anticipativ.

Răspunderi și răspunsuri

O reașezare a preocupărilor distribuite în cadrul elastic al timpului liber presupune și transformări de structură ale bazei materiale existente. Din acest punct de vedere, Casa de cultură a studenților gălățeni, a cărei existență este încadrată în timp începînd cu o limită inferioară nu prea îndepărtată (nici 2 ani de la deschidere), își poate pune candidatura pentru unul dintre calificativele care avantajează: spațiul satisface în mare măsură condițiile impuse prin definiție unui local de asemenea destinație; avînd în vedere proiectele, care propun amenajarea unui bar în subsolul clădirii și construcția unei săli de sport în imediata ei apropiere, se poate afirma că studenții gălățeni pot și — mai ales — vor putea beneficia mai mult decît colegii lor din alte centre universitare de activitățile încadrate într-un astfel de spațiu. Cu cîteva rezerve: „Se impune o mai judicioasă folosire a sălilor existente, în vederea unui randament sporit; mai există încăperi a căror destinație nu e definitiv hotărîtă, ele ar putea fi folosite în vederea descongestionării punctelor de aglomerație specifice în „virfurile" de activitate".

„Dacă-mi place, bine, dacă nu, tot bine"

Părerile participanților la discuție confirmă aprecierile colegilor din alte centre universitare privind slaba atracție exercitată de repertoriul teatrelor, cu distincția — necesară — că la Galați numărul biletelor cu preț redus este mulțumitor. Motivul: Teatrul de Stat din Galați nu s-a „văzut" la încheiatul Festival național, așa că-și permite să completeze în acest mod săli care altfel ar rămîne goale. „Studenții ar putea și ar trebui să participe la ridicarea nivelului calitativ al spectacolelor oferite" (I. Vlah), dar „La întîlnirile tematice care s-au bucurat de participarea realizatorilor spectacolelor gălățene (ultima „Probleme ale dramaturgiei naționale" !), studenții au fost, numeric, mai mult decît slab reprezentați" (I. Pirvu). „Am încercat să echilibrăm aceste lipsuri — care, orice s-ar spune, nu sînt ale noastre — printr-o susținută activitate artistică la nivelul casei de cultură: își fac permanent „expusă" existența cercul foto — prin panouri tematice, cercul plastic — reprezentat prin expoziția personală a studentului D. Mironescu... (I. Cireș, metodist). „S-a permanentizat programul unei microstagiuni studențești, cuprinzînd în repertoriu „Anonime", „Neîncredere în foișor", „Insula" și „Andora" — cu ultima ne vom prezenta la Festivalul de artă studențească" (V. Sloneanu, membră a echipei de teatru, II, Institutul politehnic). „Se întîmplă să ne fim adesea proprii noștri spectatori, deși mulți dintre studenți n-au trecut încă prin sala noastră de spectacole" (I. Pirvu). (Edificator: N.P., III, Institutul pedagogic, este solicitat să indice punctul de atracție maximă al activității artistice de la Casa de cultură).

— Fără îndoială, microstagiunea !

— Avînd drept repertoriu... ?

— ... ?

— Ce spectacol ați vizionat de la deschiderea ei ?

— Să vedeți, am fost ocupat și...

Rep: Presupunînd că o publicație literară ar fi dispusă să acorde una dintre paginile sale creației studenților, cine v-ar reprezenta ?

I. Cireș: Există un cenaclu literar în cadrul Institutului pedagogic, ședințele sale se desfășoară însă la un nivel foarte apropiat de cel școlăresc. Am sugerat unor studenți de la Institutul politehnic o astfel de inițiativă și mi s-a răspuns că politehniștii au cu totul alte preocupări decît cele literare. Și totuși, e cunoscută activitatea cenaclului „Ion Barbu" de pe lîngă clubul Institutului politehnic București; am auzit că au strîns material pentru editarea unei plachete de versuri...

I. Pirvu: De altfel, așteptăm inițiative ale studenților pentru a completa sensul de continuitate al activității noastre cu aspecte noi, sau care să impună noul.

O. Leibovici: Se pare că, în acest sens, așteptarea este, mai curînd a devenit, inutilă. Mulți dintre noi ne simțim, paradoxal, și studenți, și „bătrîni", fără ca cineva să ne fi propus să ne schimbăm, astfel că am rămas aceiași școlari care așteaptă să li se propună un program; ne deosebim de elevi doar prin aceea că ne luăm libertatea de a ocoli programarea, fără a încerca să sugerăm una care să ne convină: „Dacă-mi place, bine, dacă nu, tot bine... dau în altă parte" — s-ar recunoaște mulți în această expresie.

Paradoxuri ?

Deși e forma de activitate cea mai „întrebată", barul care funcționează în incinta Casei de cultură n-are încă un nume. „Ar merita-o chiar și numai pentru faptul că, aici, ideea de fragment dispare, ansamblul fiind realizat la nivelul unei activități multiple — acțiuni simple și eficace care, fără a refuza total legile de funcționare ale rutinei, nu sînt obligate la rentabilitate: seri literare și de dans, audiții muzicale la... cerere, concerte ale formațiilor proprii de muzică ușoară, întîlniri cu..." — V. Sloneanu.

Precizări: din cele trei formații de muzică ușoară care asigură programul... barului, două sînt formate din liceeni, iar una — din foști studenți. „Anul trecut exista o formație studențească, membrii ei au terminat însă facultatea și..." — L. Chiriac (în vacanță, I, A.S.E. București).

Audiție: La stația de radioamplificare se prezintă un material închinat operei lui M. Sadoveanu, strădania celor care l-au alcătuit meritînd cel puțin respect. Mesele sînt toate ocupate, e liniște, dar nimeni nu urmărește emisiunea. Întrebat, P. Economu pare nedumerit, nu știe ce s-a transmis. E student în anul III la Facultatea de limbă și literatură română, Institutul pedagogic. Urmărim activitățile planificate pentru următoarele săptămîni: o conferință despre Yoga, una despre „Modern și universal în literatură..." Ni se par interesante nouă, dar studenților?

„În semestrul trecut a avut loc un ciclu de conferințe, fiecare încadrată în probleme actuale și specifice fiecărei facultăți a Institutului politehnic, asigurate prin participarea unor profesori de prestigiu ai institutului. Prezența a fost asigurată (nu integral și — în ultimul moment !) prin convocator. Nici problemele de strictă specialitate nu merită interes ?" — I. Pirvu.

★

Discuția, solicitînd titlul de memorie fabuloasă a activității curente, face din momentul actual unul care îngăduie o perspectivă necesară asupra programelor propuse studenților, îi invită la sugestii și inițiative privind proiectarea în realitate a formulelor teoretice de cultivare și distracție. Studențimea a dovedit, dintotdeauna, un spirit critic și selectiv ascuțit, căruia i se cere să sancționeze pe cei care ignoră exigențele preocupărilor sale. Problemele aici discutate depășesc cadrul centrului universitar gălățean, ele fiind des întîlnite printre studenți care, aparent nemulțumiți de ceea ce li se oferă, se complac în a-și limita traiectoria zilnică între cîteva puncte de minimă rezistență: cămin, cantină, televizor...

★

Retrase spre miezul activității, cluburile studențești trebuie să acopere o largă zonă de interese, să devină temeinice construcții ale orarului clipelor libere. Aceste mici state ale culturii de masă trebuie să se constituie în locuri de loc comune ale peisajelor vieții studențești; rezultatele obținute pînă acum în acest sens impun eliberarea privirii spre toate distanțele de străbătut, abordarea unor sfere tematice la modul realizării unei unități eficiente a mijloacelor tradiționale cu cele ultramoderne de răspîndire a culturii, traiectoria deliberată a activității cerîndu-se trasată în primul rînd de inițiativele studențești.

Lucian BALCAN

REVELAȚII LA TEATRUL „PODUL"

Duminică urcam (pentru a cîta oară ?), alături de cei peste o sută de spectatori, scările care duc la teatrul studențesc „Podul". Introducerea „în mediu", de care vorbea alături de mine o pereche de studenți, se făcea într-un mod cu totul nou și ieșit din comun; de-a lungul scărilor erau așezate panouri fanteziste de diferite mărimi și formate, iar coridorul care face trecerea propriu-zisă în sala teatrului era decorat în aceeași manieră cu predominanța albului și negrului. Un decor aproape misterios și care incită la... descoperire de la prima vedere. Sala de spectacol dispunînd, prin locul în care se află, de o serie de calități, dar și de defecte, este folosită în așa fel încît răspunde maximului de exigență estetică: o inspirată suprapunere de cercuri metalice goale dă tavanului o ținută deosebit de sobră și de modernă, ceea ce conferă și actorilor și spectatorilor o anume atmosferă dramatică în care deja se simt integrați încă înainte de spectacol; nu mai puțin fericită este și ideea folosirii unor cuburi din lemn în locul scaunelor: manevrarea lor, întoarcerea după cadrul în care se joacă piesa, este mult mai ușoară, mai practică și reușește, poate mai mult decît orice, să creeze o intimitate între actori și spectatori. Un cadru și o atmosferă excelente pentru condiția unui teatru modern: nimic din anchilozarea și tiparele care ar putea trăda o anume concepție de mult depășită despre funcționalitatea așa-zis „clasică" a teatrului. Dacă n-ai știi nimic venind la acest teatru, nimic despre inițiatorii, animatorii și actorii lui, impresia cu care ai pleca nu ar fi cu nimic mai prejos decît aceea pe care ți-o poate lăsa un studio teatral cu actori profesioniști. Există în arta interpretativă a tinerilor actori studenți, pe lîngă acea dăruire și acel fior propriu oricărei arte autentice, și un anume mod și unghi de maturitate care dau spectacolelor originalitate și rotunjime. Am urmărit reacția spectatorilor la mai multe spectacole consecutive, cu ochii studentului și ai reporterului, și am descoperit de fiecare dată, dincolo de aplauzele îndelungate și de aprecierile ori superlativele rostite în grupuri, în șoaptă, ori scandate în sală, satisfacția, acel inefabil, acea mulțumire colectivă, și individuală totodată, a spectatorilor. Alegerea celor trei piese din Tennessee Williams și Radu Dumitru cu care teatrul și-a început activitatea corespunde într-un fel perfect structurilor interpretative ale actorilor.

În prima din piese („Proprietate condamnată") Lavinia Jemnea și Niculae Gabriel fac dovada unor roluri bine înțelese și mai ales bine jucate, iar în a doua („Bătături, bătături de fiecare zi" de Radu Dumitru) calitățile interpretative ale actorilor, alături de regia Magdei Bordeianu, reușesc să dea împlinire scenică tuturor ideilor piesei. În „Vorbește-mi ca ploaia și lasă-mă să te ascult" de T. Williams, virtuțile unui regizor ca Grigore Popa se manifestă din plin într-o construcție dramatică ce reușește să valorifice sub toate aspectele efectele de decor, de lumină, dar în primul rînd talentul unei protagoniste ca Liliana Dumitrescu. Am urmărit spectacolul și reacția celor veniți să-l vadă, am discutat cu regizorii și, dincolo de ceea ce după stingerea luminilor e așteptat cu nerăbdare și curiozitate de fiecare dintre spectatori, am pătruns în laboratoarele intime ale teatrului, am asistat la repetiții, am discutat cu actorii, cu regizorii, cu scenografii. Nu venisem cu gîndul de a scrie o cronică dramatică obișnuită sau mai puțin obișnuită (lucrul acesta revine altora mai competenți decît noi), de a lua un interviu ad-hoc ori de a însemna din fugă evenimentul. Ceasuri întregi, la repetiții, alături de regizori, asistam la nașterea frumosului cu fiecare gest și cuvînt repetate, cu fiecare indicație dată, reluată sau completată. Acolo, la cea mai de sus cameră a Casei de cultură, se năștea arta. Simbolic, parcă spectacolul avea să atingă cea mai înaltă treaptă a artei dramatice studențești din București. Iar montarea unor piese din repertoriul dramatic universal contemporan ca și perspectiva folosirii în decor a elementelor mișcătoare (lumini și sculpturi), tendința spre o scenografie simbolică (datorată în primul rînd studentului în arte plastice Ione Alexandru de la clasa profesorului Corneliu Baba) constituie premisele unor spectacole din ce în ce mai interesante și mai atractive — coordonate pe care se înscrie cu mult succes, încă de la început, un teatru în plină afirmare, un teatru care-și definește distinct profilul și personalitatea creatoare.

Florentin POPESCU

– O ŞCOALĂ

SOCIALE

Conf. univ. FLORIN GEORGESCU

Conf. dr. MARIN VOICULESCU

...şi acţiunile de întărire a autorităţii or-... ...ociologie şi folclor, programele cultu-... ...strădania de a relua tradiţia echipe-... ...Gusti, promovarea formelor de auto-... ...auniversitare, mai ales în domeniul ...mne, din păcate încă puţine, care in-... ...l că studenţii noştri dau curs acelui ...escu însemna a te pătrunde de „sfin-...

...vista noastră a întreprins o seamă de anchete pe această temă şi a semnalat unele iniţiative lăudabile a simţit nevoia unei discuţii de principiu care să definească coordonatele acestei relaţii fundamentale a tînărului aflat pe băncile facultăţii şi viaţa socială. Interlocutorii noştri, cadre didactice de prestigiu din învăţămîntul superior, abordînd aceste probleme nu şi-au propus, evident, a le epuiza, ci numai a le defini, în planul lor general, urmînd ca acest dialog, teoretic şi practic, să continue atît în paginile revistei şi în mod deosebit în însăşi acţiunea educativă, pe care, într-o vie colaborare, trebuie să o desfăşoare zi de zi cadrele didactice şi organizaţiile noastre de tineret din facultăţi pentru ca studenţia să fie cu adevărat şi o veritabilă şcoală a vieţii sociale.

instruiesc în cadrul acestor condiţii reuşesc întotdeauna să fie partenerii cei mai eficace în procesul în care există o influenţare aproape reciprocă ? Că de pregătirea de astăzi a tinerelor generaţii depinde ziua de mîine a patriei noastre, nu e un secret pentru nimeni. Pentru aceasta se fac atîtea investiţii materiale şi spirituale. Avem nevoie de un tineret informat sub toate aspectele, pasionat pînă la dăruirea totală pentru munca ştiinţifică. Loc pentru îmbunătăţiri există. Laboratoarele ştiinţifice pentru cercetările studenţeşti, de exemplu, ar trebui totuşi concepute mai larg, ca laboratoare unde studenţii să cerceteze sub conducerea profesorului, dar şi ca laboratoare în care studenţii să facă cercetări proprii, individuale, sau pe echipe. Pe de altă parte, trebuie insistat mai mult pentru formarea orizontului de cultură generală şi cultură tehnică a tînărului studios, domeniu în care nu s-a făcut tot ce este posibil la nivelul nostru de înzestrare ; noi avem încă destule de făcut pentru atragerea şi stimularea studentului, pentru a participa mai intensiv la cercetarea ştiinţifică ; de aici efectele vor fi mai conturate în ceea ce priveşte pregătirea şi specializarea. Apar cîteva semne de întrebare referitoare la viaţa spirituală. Cred că se manifestă la nivelul studenţimii unele insuficienţe în selecţia valorilor spirituale. Putem discuta aici aspecte care privesc pe tînărul producător, cît şi pe consumatorul de bunuri spirituale. Sînt destule insuficienţe în organizarea vieţii distractive a tineretului, a activităţii culturale, dar şi în felul cum depistăm aspiraţiile culturale reale ale tineretului şi apoi cum le dirijăm. Nu ştim suficient **cum** şi **cît** receptează studenţii din filme, programele de radio şi televiziune, din presă. Care sînt cele mai bune mijloace de informare şi influenţare ? Cine este vinovat de aceste insuficienţe ? Se resimte nevoia unei cercetări foarte serioase a vieţii spirituale a tineretului universitar, de către tineretul studios ajutat de specialişti, pentru a cunoaşte dorinţele şi nevoile lui, şi în funcţie de realităţi şi scopurile urmărite, pe baza acestei cercetări ştiinţifice, să se propună soluţii forurilor în drept. Să se întreprindă deci acţiuni dinăuntrul tineretului, oferind un ajutor calificat. Viitorul Centru pentru cercetarea problemelor tineretului preconizat de Plenara C.C. al P.C.R. va fi un instrument util pentru această acţiune.

O. Berlogea : S-a amintit aici şi despre educarea educatorilor, făcîndu-se observaţia că înşişi educatorii nu sînt bine educaţi. În societatea de astăzi, educatorului i se cere o altă viziune decît în trecut despre relaţiile lui cu studentul, despre activitatea lui pentru formarea acestuia. Relaţiile unilaterale, ierarhice, autoritare, de dirijare nu-l vor pune pe absolvent în situaţia de a prelua răspunderi în producţie. Dimpotrivă, pentru aceasta tînărul are nevoie încă din timpul studiilor să-şi formeze simţul de răspundere şi spiritul de colaborare, judecata de sine stătătoare.

Învăţămîntul nu este ceva în afara vieţii sociale. Viaţa universitară reprezintă ea însăşi o structură în care viaţa socială se desfăşoară. Şi apoi tînărul continuă această viaţă după terminarea universităţii. Totul e să asigurăm trecerea fără zguduiri şi integrarea tînărului, prin intregrarea şcolii, a sistemului de educaţie în realităţile sociale. Dacă vorbim deci de valori, să ne gîndim la concordanţa între cele din şcoală şi cele din viaţă. Integrarea se realizează atunci cînd există o asemenea concordanţă. Pentru aceasta este necesară educarea educatorilor, care sînt chemaţi să cunoască şi să înţeleagă universul tînărului pentru a-şi dezvolta aptitudinile. Orientarea pe memorizare şi conformism ar crea o discordanţă de valori şi inadaptarea tinerilor. În acest spirit este necesar a fi folosite instrumentele de educaţie. Iată un exemplu ca sportul, pe care l-a citat şi directorul UNESCO. Sportul este un element de integrare.

Pe de altă parte se mai ridică problema aptitudinilor de integrare socială. În comisia specializată a UNESCO englezii remarcau următorul element : spre exemplu, selecţia pentru disciplinele social-culturale sau tehnice. Dacă se merge numai pe examen de admitere în universitate formal, adică pe selecţie greşit înţeleasă, în sectorul social-cultural intră în majoritate tineri din rîndul aristocraţiei intelectuale, adică cei cu pregătire de bază din familie — care-i avantajează ; dar aceştia sînt consumatori de cultură, păstrează ce li s-a transmis, ei abstracţionează cultura şi arta şi dacă, comparativ, la începutul universităţii este diferenţă mare între ei şi fii de ţărani şi muncitori, la sfîrşitul universităţii cei care creează, care umanizează arta şi cultura sînt tocmai aceştia din urmă, adică puţini dintre cei ce-au reuşit să intre în facultate numai pe baza competiţiei. Aceştia nu asimilează numai pasiv — nu sînt numai consumatori de cultură şi artă. Şi aşa cum arată un studiu UNESCO, ei o prelucrează cu mijloacele şi la nivelul epocii, o **umanizare** — în adevăratul sens al cuvîntului.

Dar este citată şi o situaţie cînd e nevoie şi de abstractizare, de exemplu în ştiinţă, matematică, fizică etc. atunci cînd prima categorie ar fi mai avantajată — aşa cum acelaşi studiu menţionează necesitatea transferării primei categorii spre sfera de producţie cu acelaşi efect umanizant.

Tot astfel, cînd e vorba de distracţiile tineretului, de timpul lui liber, e necesar în primul rînd ca tînărul să dispună de timp liber, iar în al doilea rînd ca divertismentele ce i se oferă să corespundă aspiraţiilor lui reale. Aceasta presupune o informare largă şi dezvoltarea spiritului de discernămînt.

Nu se pot obţine rezultate făcînd tinerilor morală, ci cercetînd preferinţele lor şi cauzele care le determină.

În toată activitatea extraşcolară nu-i vorba numai să-i atragem pe tineri, ci în primul rînd să le stimulăm iniţiativele, să le potenţăm funcţiile creatoare. Numai în felul acesta se poate evita tensiunile dintre profesor şi studenţi, care apar ori de cîte ori tînărului i se refuză cu miopie şi obstinaţie să fie pregătit pentru rolul de diriguitor, pe care l monopolizează educatorul.

F. Georgescu : Intenţionam să delimitez aspectul de datorie socială a studentului şi deci de participare socială pentru că el este un virtual subiect social prin ceea ce înmagazinează şi pe această linie subliniez că mulţi studenţi văd ca o datorie a societăţii de a fi întreţinuţi în facultate, de a li se da totul. Pentru aceasta s-au dus lupte îndelungate. Ei nu le cunosc, nu le-au trăit, n-au experienţa greutăţilor şi cred că sînt buni consumatori sociali. Societatea contemporană investeşte foarte mult în aceşti virtuali subiecţi ai societăţii. Ei însă sînt datori faţă de societate, după cum societatea este datoare faţă de ei. Un aspect este datoria studenţilor de a învăţa. Celălalt aspect — în afara acestei datorii : ei nu sînt numai ucenici care înmagazinează, se formează. Ei sînt şi subiecţi în fragmentul social care se numeşte **viaţă universitară.** Privind sub acest aspect apar celelalte coordonate ale participării sociale a studentului, pentru că problematica nu poate fi redusă la contribuţia studenţilor prin pregătirea în vederea unei contribuţii viitoare.

Se greşeşte uneori văzînd U.T.C.-ul numai ca organizaţie educativă şi în acest sens transformat de unii conducători ai procesului de învăţămînt în verigi ale lor, în intermediari pentru realizarea sarcinilor decanatului. Astfel conducătorii organizaţiei de tineret sînt trecuţi ca oficiali în masa tineretului, izolaţi şi de multe ori nu coincid liderii aleşi de anul, facultatea respectivă cu conducătorii de fapt ai acestei organizaţii. Din această cauză apar fenomene de formalism, conformism, în totală opoziţie cu spiritul tineretului, mai ales al tineretului studios, pe care l-aş privi, prin excelenţă, numai ca pe un tineret care se formează, judecă, încearcă să gîndească prin propriile sale posibilităţi de valori, are propriile sale sisteme şi nu acceptă întotdeauna să fie dădăcit.

Am putea propune o încercare de reluare a echipelor complexe studenţeşti decît să-i punem să adune fier vechi sau să care cărămizi de la un bloc la altul. Trebuie să le creăm condiţii de a intra în realitatea socială, de a vedea rezultatele muncii lor — ceea ce ar conta foarte mult.

O. Bădina : De fapt discuţia noastră a atins unele probleme ale pregătirii şi formării tineretului studios pentru a fi capabil să participe la viaţa socială. Or, viaţa socială priveşte şi include foarte multe aspecte. A fost emisă ideea particularităţii tineretului, diferită în perioada 14—16 ani, faţă de 17—19 ani şi de perioada 20—25 ani. Ele vizează o problemă de statut social — chiar şi profesional dar şi ca reacţii şi mod de comportament din punct de vedere fiziologic şi psihologic. Cînd zic fiziologic înţeleg şi o serie de relaţii care apar între tinerii de diferite sexe la o anumită vîrstă, şi care vizează o problematică foarte complexă, cu implicaţii multiple, pe care trebuie s-o privim aşa cum este şi s-o cercetăm foarte serios.

Repet, cînd este vorba de tineret lucrurile sînt mult mai complicate şi trebuie să le privim ca atare, fără prejudecăţi sau false principii. Revenim la cele spuse de tov. Berlogea. Cred că se simte nevoia mai mult ca oricînd să fie lărgită activitatea extraşcolară şi să se raţionalizeze şi modernizeze mai temeinic activitatea şcolară, comprimînd sau chiar renunţînd la o serie de probleme minore, care nu sînt absolut necesare instrucţiei diferenţiate, mobilînd în schimb activitatea extraşcolară cu o serie de elemente care să ajute mai mult şi mai eficace procesul instructiv-educativ.

Prin 1952 tov. Alexandru Posescu, care ţinea seminarii la cursul profesorului Athanase Joja, a făcut o afirmaţie memorabilă : aş face seminarul de 10 minute şi pauza de 50 minute pentru că — zicea domnia sa — mult mai degajat se discută şi se lămuresc lucrurile în pauză într-un cadru mai puţin oficial. Noi credem că practica studenţilor trebuie să fie mai bine chibzuită, să se organizeze avînd în vedere în primul rînd problematica ce intră în profilul pregătirii studentului. Studenţii de la ştiinţe sociale pot face diferite cercetări începînd cu problemele strictei specializări, ajungînd destul de rapid la cele ale cercetării atente a realităţii sociale concrete. Spunînd acestea mă refer la o experienţă pe care noi am avut-o şi pe care nu trebuie s-o neglijăm : echipele complexe dintre cele două războaie mondiale, care au avut semnificaţia lor teoretică, practică şi ştiinţifică, şi au antrenat tineretul în activităţi utile lui dar şi pentru zona cercetată.

De asemenea, interesantă este şi experienţa cercetării pe o temă aleasă, dată fiind atitudinea omului faţă de cercetarea unei teme dorite **de el însuşi.** Este şi acesta un fel de integrare în problematica etapei, un fel de participare la viaţa socială, prin cunoaşterea fenomenului cercetat, prin propunerea unor soluţii pe baza concluziilor trase de tînărul însuşi. Un al doilea aspect pozitiv al acestui proces este faptul că tînărul se autoeducă, se schimbă, cunoaşte mai mult, înţelege mai bine realitatea. De aceea sînt pentru schimbarea profilului practicii studenţeşti în sensul arătat mai sus. Consider chiar că e bine să se introducă discipline de ştiinţe sociale în învăţămîntul mediu în ultimii doi ani, printre care sociologia să ocupe un loc meritat.

Desigur că în discuţia noastră noi am ignorat alte probleme însemnate, specifice tineretului în genere, indiferent că este vorba despre fată sau băiat ; adolescent sau tînăr. Problema integrării în colectiv, problema formării unor anumite relaţii în cadrul colectivului, raportul educat-educator, raportul părinte-adolescent, fată-băiat, femeie-bărbat sînt chestiuni care vizează integrarea socială a tînărului.

Redactor : Georgeta RUTĂ

EVRIKA! OROLOGIILE BIOLOGICE

Inaugurăm în acest număr un ciclu de patru articole ale cercetătorului dr. ALEXANDRU LUNGU dedicate problemei — de mare fineţe şi actualitate ştiinţifică — a ritmurilor biologice. Veţi putea citi deci, de-a lungul lunii aprilie, următoarele titluri :

I. CE SÎNT BIORITMURILE ?

Ceasornicele organismului uman.
Sincronizarea sau maturizarea bioritmurilor omului.

II. ANOTIMPURILE SÎNGELUI — O METAFORĂ STRICT ŞTIINŢIFICĂ.

De la calendarul pulsului la cel al hormonilor.
În ce luni se nasc copiii cei mai mulţi, mai voinici şi mai inteligenţi ?

III. OROLOGIUL CEREBRAL ŞI TIMPUL CONŞTIENT.

Confruntări între orarele de muncă şi ceasornicele noastre fiziologice.
Cum reacţionează bioritmurile la diferenţe mari de latitudine şi longitudine ?

IV. CÎTEVA CUVINTE DESPRE BIORITMOLOGIA MEDICALĂ.

Igiena muncii şi a sportului pe cadranul ceasornicelor biologice.
Va fi necesar „exportul de timp terestru" pe alte planete ?

1. CE SÎNT BIORITMURILE?

Observaţia de fiecare zi permite cu uşurinţă constatarea că activitatea organismelor vii nu este constantă, ci prezintă variaţii importante şi evidente. Unele dintre aceste variaţii au un caracter alternativ sau periodic, repetîndu-se la intervale de timp regulate. Fenomene foarte deosebite sînt supuse unor astfel de variaţii : respiraţia, activitatea cardiacă, alternanţa veghei şi a somnului, funcţia lunară a organismului feminin, perioadele de reproducere ale multor specii de animale, înflorirea plantelor.

În afara periodicităţii unor fenomene evidente de felul celor menţionate, studiile întreprinse de fiziologia vegetală, animală şi umană în decursul ultimelor decenii au scos la iveală un imens număr de date care duc la concluzia că în oricare organism viu — de la vieţuitoarele unicelulare la om — există o desfăşurare ritmică a proceselor vitale. Pentru desemnarea acestei modalităţi de mişcare în timp a materiei vii, în ştiinţa contemporană s-a impus din ce în ce mai mult termenul de **ritm biologic** sau **bioritm.**

Bioritmul este desfăşurarea în timp a oricărui proces sau fenomen biologic, care se repetă relativ în însuşirile sale cantitative şi calitative, la intervale de timp aproximativ egale.

Deseori, pentru desemnarea noţiunii de bioritm sînt folosiţi şi termeni în aparenţă mai puţin „ştiinţifici", ca **orologii biologice, ceasornice fiziologice, orologii interne** — evident înrudite între ele. De data aceasta ne aflăm în faţa unor expresii figurative, care nu se opun termenului de ritm biologic, ci îl traduc, fără să-i trădeze sensul, într-o formă mai liberă şi, poate, mai sugestivă. Bioritmurile nu sînt de altfel decît manifestări ale capacităţii pe care o posedă toate organismele vii de a măsura timpul.

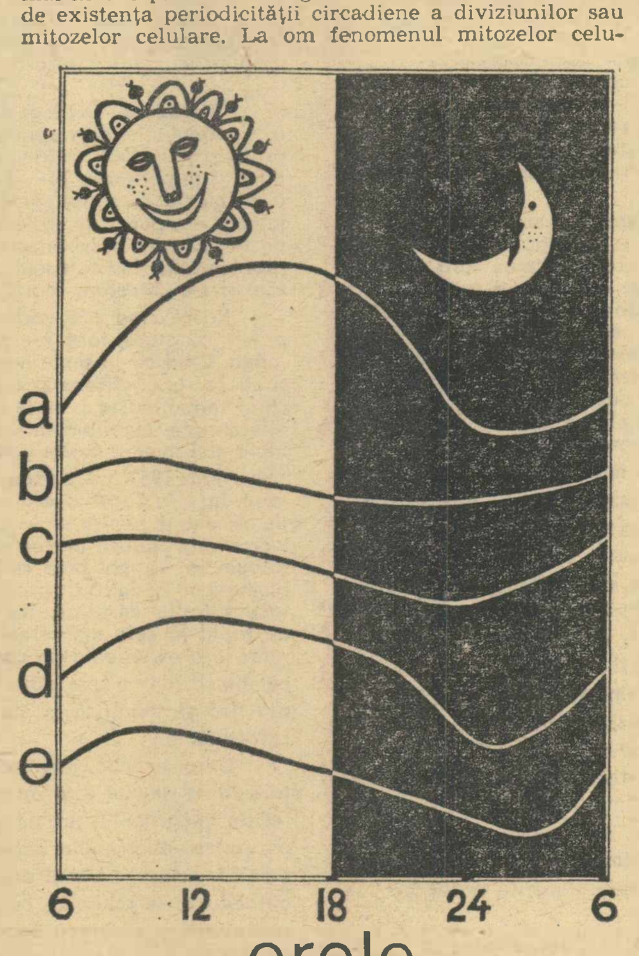
Fenomenele bioritmice pot fi clasificate după criterii multiple, dar cea mai simplă şi mai utilă împărţire a lor ţine seama de lungimea perioadei fiecărui bioritm. Perioada sau intervalul unui bioritm reprezintă durata realizării unei oscilaţii complete a acestuia. Astfel, fenomenele cu periodicitate regulată ale organismelor vii se împart în bioritmuri cu perioadă scurtă şi cu perioadă lungă. Din prima categorie fac parte bioritmurile cu o frecvenţă de ordinul secundelor sau minutelor, ca periodicitatea contracţiilor musculare, a transmiterii influxului nervos, a pulsului şi a respiraţiei la multe animale şi la om. Bioritmurile cu perioadă lungă cuprind ritmurile biologice a căror desfăşurare se măsoară cu durate de ordinul zilelor, lunilor şi anilor. Cea mai răspîndită formă a periodicităţii biologice, avînd în acelaşi timp o importanţă fundamentală în realizarea orientării temporale a plantelor, animalelor şi a organismului uman, este **bioritmul circadian.** Termenul de bioritm circadian, derivînd de la latinescul **circa dies** (aproximativ o zi), desemnează ritmurile biologice a căror perioadă se desfăşoară în cursul unei zile solare. Ritmul cotidian, nictemeral sau de 24 de ore sînt sinonime din ce în ce mai puţin folosite ale termenului de bioritm circadian. În afara bioritmului circadian, periodicităţile biologice cu perioadă lungă mai cuprind bioritmurile lunare (de cca 30 zile), selenare (coincizînd cu fazele lunii), mareice (caracteristice mai ales florei şi faunei marine şi legate de flux şi reflux), anuale sau sezoniere şi, în sfîrşit, bioritmuri multianuale.

Ceasornicele organismului uman

Periodicitatea circadiană a fost evidenţiată pentru cele mai variate funcţii ale organismului uman. Numeroşi indici care oglindesc procese fiziologice fundamentale descriu în decursul a 24 de ore oscilaţii relativ constante ca amplitudine şi distribuţie. Studii amănunţite au fost consacrate în special temperaturii corporale, tensiunii arteriale, pulsului, frecvenţei respiratorii, consumului de oxigen, eliminării bioxidului de carbon şi altor indici legaţi de activitatea cardiovasculară, de funcţia respiratorie şi de procesele metabolismului general. Bioritmicitatea circadiană se exprimă foarte net şi în compoziţia sîngelui. Nivelul hemoglobinei este maxim între orele 11—13 şi minim între orele 16—18. Cel mai mare număr de leucocite circulante se înregistrează în jurul orelor 17 şi 20, iar cel mai mic în jurul orelor 11 şi 14. Proteinele serice descresc în orele de seară, cînd se înregistrează un nivel maxim al sulfului din sînge. Există şi un bioritm circadian al unor proprietăţi fizico-chimice generale ale sîngelui. Viteza de sedimentare cea mai accelerată a hematiilor se plasează între orele 9—10, iar cea mai lentă între 5—6. Din punctul de vedere al concentraţiei de ioni de hidrogen (H^+), care determină gradul de aciditate a sîngelui, se poate vorbi despre o fază acidă, ocupînd aproximativ intervalul dintre orele 3 şi 15, şi despre o fază alcalină, corespunzînd perioadei dintre orele 15 şi 3. Această alternanţă a pH-ului este valabilă nu numai pentru sînge, ci şi pentru majoritatea ţesuturilor organismului nostru.

Activitatea glandelor endocrine prezintă creşteri şi scăderi periodice în limitele a 24 de ore. Net exprimat şi cercetat multilateral este bioritmul corticosuprarenal. Determinările sistematice ale concentraţiei hormonilor corticosuprarenali în sînge şi urină arată că activitatea maximă a glandei se plasează în cursul zilei. Spre seară funcţia corticosuprarenală începe să scadă, descreşte progresiv în cursul nopţii, atinge un nivel minim în primele ore ale dimineţii (4—8), pentru ca apoi să crească relativ brusc. Deşi mai puţin cercetate, bioritmurile altor funcţii hormonale au fost puse în evidenţă la omul sănătos adult. Astfel, nivelul maxim al adrenalinei din sînge se situează în jurul orelor 9, iar minimul spre orele 18. În condiţii normale, tiroida produce mai multă tiroxină în cursul zilei, iar pancreasul endocrin şi paratiroidele au o activitate mai intensă în perioada nocturnă. Un ritm circadian, cu un nivel minim de noapte (în jurul orei 1), a fost evidenţiat la bărbaţi pentru concentraţia testosteronului liber din plasma sanguină. Hipofiza posterioară este mai activă în cursul nopţii, producînd o cantitate crescută de hormon antidiuretic şi, foarte probabil, de ocitocină. Activitatea antidiuretică a plasmei sanguine este mai mare noaptea ; de altfel, această creştere hormonală este unul dintre factorii principali care contribuie la diminuarea nocturnă a volumului urinar. Faptul că începutul contracţiilor uterine, care asigură expulzarea fătului la naştere, se plasează în cele mai multe cazuri în jurul miezului nopţii sugerează că hipofiza posterioară produce şi eliberează tot noaptea mai multă ocitocină, hormon stimulator al musculaturii netede şi al celei uterine în special.

Faptul că ritmicitatea reprezintă un caracter al celor mai intime procese ale organismului uman este ilustrat de existenţa periodicităţii circadiene a diviziunilor sau mitozelor celulare. La om fenomenul mitozelor celulare poate fi studiat mai limitat decît în experimentele pe animale. Datele culese la nivelul epidermei şi al unor mucoase arată însă existenţa unor bioritmuri net exprimate. Astfel, maximul de mitoze în epidermă se plasează în jurul miezului nopţii, iar minimul în timpul amiezii. Prin urmărirea repetată a globulelor albe şi roşii din sînge s-a ajuns la concluzia că şi activitatea organelor hematopoietice, în care se formează elementele sanguine, are un ritm circadian. Măduva osoasă, în care se produc în medie aproximativ 10 milioane de diviziuni celulare pe secundă, îşi măreşte activitatea în primele ore ale dimineţii, întrucît torentul circulator conţine în această perioadă un număr crescut de hematii tinere şi imature.

Curbele circadiene ale tensiunii arteriale (A), pulsului (B), temperaturii (C), consumului de oxigen (D) şi debitului cardiac (E)

O oglindire complexă a bioritmicităţii circadiene a diferitelor funcţii ale organismului uman o constituie curbele descrise de diferitele elemente ale excreţiei urinare. Atît debitul urinar, legat direct de funcţia normală a rinichilor, cît şi diferitele componen[illegible]-chimice (uree, acid uric, amoniac, electroliţi e[illegible]u hormonale ale urinei prezintă oscilaţii caracteristice şi constante în limitele a 24 de ore.

Sincronizarea sau maturizarea bioritmurilor omului

De un interes deosebit pentru înţelegerea mecanismelor bioritmicităţii umane este modul în care apar şi se dezvoltă ritmurile circadiene la nou născuţi şi apoi de-a lungul copilăriei, pînă la vîrsta adultă, sau, cu alte cuvinte, evoluţia lor ontogenetică.

Unii indici biologici fundamentali, ca temperatura sau pulsul, s-au dovedit a fi ritmaţi conform unui etalon de 24 de ore imediat după naştere. Un fapt care merită a fi reţinut în mod special este că bioritmurile înregistrate în primele zile după naştere nu coincid ca repartiţie a fazelor cu ritmicitatea organismului matern. Astfel, ritmul circadian al temperaturii nou-născutului se prezintă ca diametral opus celui al mamei. La orele la care organismul matern are cea mai ridicată temperatură, copilul prezintă temperatura minimă din 24 de ore, şi invers. După cîteva zile de la naştere, bioritmul temperaturii corporale a copilului se eclipsează, pentru a reapare după 2—4 săptămîni tot cu o periodicitate de 24 de ore, dar cu un profil diferit. Temperatura este mai joasă în cursul nopţii, dar momentul temperaturii minime variază în funcţie de vîrstă : ea se situează la orele 21 la copii de 2—3 săptămîni, la orele 23 începînd din a şasea lună, la orele 3 între 2 şi 3 ani, la orele 5 între 10 şi 14 ani şi, în sfîrşit, în jurul orei 7 pentru adulţi. Bioritmul temperaturii parcurge astfel un lung drum de transformări treptate ale succesiunii fazelor sale. Un fenomen similar poate fi observat şi în ceea ce priveşte bioritmul circadian al frecvenţei pulsului.

Primele semne de existenţă a ritmului circadian al excreţiilor urinare se manifestă din prima săptămînă şi se consolidează într-o formă netă după a şasea săptămînă de viaţă. Alternaţia dintre veghe şi somn parcurge, după cum se ştie, din observaţia curentă, o evidentă evoluţie legată de vîrstă.

Considerarea de ansamblu a datelor privind apariţia şi evoluţia bioritmurilor în prima perioadă de viaţă şi, apoi, în cursul copilăriei pînă la vîrsta adultă, arată că periodizarea circadiană a proceselor fiziologice devine manifestă la momente diferite pentru una sau alta dintre funcţiile organismului şi că, pentru a ajunge la forma „bioritmurilor adulte", parcurge un drum mai mult sau mai puţin lung, mai sinuos sau mai drept. Aceste transformări oglindesc tendinţa organismului de a-şi realiza o sincronizare cît mai adecvată cu desfăşurarea ritmică a fenomenelor din mediul extern. Faptul că structurarea bioritmurilor circadiene are loc sub influenţa factorilor externi încă nu înseamnă că ele ar fi rezultatul exclusiv al unui efort de orientare cronologică a fiecărui organism în parte. Manifestarea unor bioritmuri cu o perioadă de 24 de ore în zilele imediat următoare naşterii arată că organismul uman, la fel ca şi organismele vegetale şi animale, posedă capacitatea înnăscută de a măsura timpul şi că mecanismele acestei capacităţi corespund unui cadran de 24 de ore. Transmiterea ritmicităţii fiziologice nu se face printr-o simplă copiere a particularităţilor organismului matern, după cum arată bioritmul temperaturii noului născut, diametral opus celui al mamei. Calea de transmitere a bioritmicităţii este genetică şi organismul moşteneşte numai un etalon cronologic de 24 de ore, şi nu diferitele bioritmuri ca atare, în tipare preformate. Dar transmiterea ereditară a acestui etalon este esenţială, întrucît prin folosirea sa organismul îşi realizează cea mai mare parte din adaptarea sa cronologică. Apariţia diferitelor bioritmuri, transformările şi consolidarea lor sînt rezultatul confruntării etalonului cronologic înnăscut cu periodicitatea succesiunilor factorilor externi.

Dr. Alexandru LUNGU

dialectica ideilor

„VIITOROLOGIA“

ÎNTRE ŞTIINŢĂ UTOPICĂ ŞI UTOPIE ŞTIINŢIFICĂ

32 de ani,
381 de luni,
11.435 de zile

iată ce ne mai desparte de pragul mileniului al treilea. Putem socoti de pe acum şi cîte ore vor mai trece pînă în anul 2000 :

274.440

Privirile tuturor sînt mereu mai mult aţintite spre acest moment, care, cu tot caracterul lui convenţional, semnifică pentru oricine VIITORUL. Apropierea lui este, cel puţin aparent, cauza aglomerării, în cadenţe vertiginoase în ultimii ani, a profeţiilor şi prognozelor despre lumea de mîine. Prospectarea viitorului *a devenit astfel una din caracteristicile cele mai pregnante ale epocii noastre, epocă propulsionată de prefaceri sociale şi ştiinţifice revoluţionare. Şi, cum trăim era noilor ştiinţe, apariţia* „viitorologiei“, *sub care putem reuni variatele domenii ale studiilor prospective, nu este decît o confirmare a acestei tendinţe tot mai mult afirmată în cîmpul cercetărilor ştiinţifice şi al conştiinţei comune.*

DE LA FATUM LA UTOPIE

Spre finalul „Republicii“, prin intermediul povestirii armeanului Er, Platon imaginează mitul alegerii de către oameni a destinului lor ; înainte de naştere — spune legenda — oamenii s-ar fi înfăţişat la extremitatea cerului unde se înălţa fusul Necesităţii : „În jurul fusului, la distanţe egale, sînt aşezate pe tronuri cele trei Parce, fiicele Necesităţii... Erau numite Lachesis, Clotho şi Atropos. Vocile lor se împleteau cu cele ale sirenelor : Lachesis cînta trecutul, Clotho — prezentul, Atropos — viitorul“.

Ne oprim doar asupra uneia din multiplele semnificaţii ale acestei transpuneri mitologice a concepţiei antice despre destin : După ce, din mîinile Trecutului *şi-au ales soarta (experienţa vieţii e cea care determină sensul ei), după ce* Prezentul *a confirmat-o (fapta garantează esenţa conduitei),* Viitorul *răsuceşte fusul, transformînd alegerea într-un act irevocabil, ireversibil.*

Destinul a fost într-adevăr în cele mai multe din mitologiile şi filozofiile de la răsăritul civilizaţiei zeitatea absolută care, cu ochii acoperiţi, exprima Necesitatea inexorabilă. La greci, Moira *(originar divinitate unică, transpusă ulterior în tripleta Parcelor) era reprezentarea inflexibilităţii destinului uman prestabilit. La romani,* Fatum-ul *traducea voinţa absolută a zeilor, fiind oracolul împotriva căruia oamenii nu puteau face nimic. Iar de la dictonul cărturarilor „nu e vremea sub om, ci bietul om sub vremi“ şi pînă la ecouri ca acelea din opera lui Conta sau Blaga — românescul* Ursită *s-a înscris de asemeni în circuitul multiplelor înfăţişări ale soartei.*

În toate aceste ipostaze Viitorul era, în întregime, dominat de Trecut ; Prezentul, o simplă existenţă, lipsită de capacitate demiurgică sau limitată doar la înfăptuirea poruncilor divine.

Nu întîmplător, încă din antichitate, proiectele de viitor dînd contur cetăţii ideale şi omului înţelept se încadrau Utopiei, *visurilor frumoase dar cert irealizabile. Tradiţia utopiilor de la cele ale antichităţii (Platon, Aristotel) pînă la cele ale Renaşterii (Campanella, Morus) sau ale epocii moderne (Fourier, Owen, Morelly) a vădit însă ceva mai mult decît încăpăţînarea oamenilor de a visa şi de a spera. Ea a mărturisit credinţa lor în capacitatea reală de eliberare a puterilor creatoare ale omului, de cucerire a Libertăţii prin înţelegerea Necesităţii, de descifrare a Viitorului prin instăpînirea Trecutului şi Prezentului.*

DIMENSIUNEA UMANĂ A VIITORULUI

Singura fiinţă producătoare de planuri, de proiecte sau utopii este omul. Fiindcă omul este singura fiinţă muncitoare, gînditoare şi cuvîntătoare, singurul în stare ca, prin propulsia cunoaşterii, fanteziei, visului şi voinţei, să înfrîngă inerţia unicei determinări de la trecut *spre* prezent, *introducînd în lanţul cauzalităţilor şi sensul* invers de la viitor *spre* prezent : *de la plan la realizare, de la intenţie la fapt, de la proiect la acţiune.*

Într-un text bine cunoscut din „Capitalul“ — Marx afirma că ceea ce distinge din capul locului pe cel mai prost arhitect de albina cea mai perfectă este faptul că el a construit celula în capul său înainte *de a o construi din ceară : „La sfîrşitul procesului de producţie apare un rezultat, care încă la începutul acestui proces exista* în mod ideal, în închipuirea muncitorului. *El nu* produce *numai o modificare de formă a elementului natural ; în acelaşi timp el* îşi realizează *în elementul natural* scopul său, *pe care* îl cunoaşte, *care constituie o lege ce determină felul activităţii sale şi căreia el trebuie să-i subordoneze voinţa sa“.*

Doar cu ajutorul uneltei şi limbajului, prin muncă şi viaţa în societate omul a putut deveni prima fiinţă creatoare, aptă şi dornică să cunoască şi să făurească viitorul. *Astfel încît, în pofida slăbiciunii sale datorate necunoaşterii şi puterii stihinice a forţelor naturale şi sociale, dimensiunea viitorului a fost întotdeauna unul din profilurile caracteristice ale fiinţei umane. Miturile şi utopiile, oracolele şi profeţiile, superstiţiile şi ghicitul, apoi astrologia, alchimia şi rudimentele ştiinţelor mărturiseau, cu toate neadevărurile, propensiunea umană spre descoperirea cursului ulterior al lucrurilor. Efortul de cunoaştere şi cel de creaţie au implicat nu doar speranţa, încrederea în puterile omului şi deci în viitor, dar şi cerinţa de a-l stăpîni prin descifrarea ştiinţifică a legilor lui obiective. Ghicitul a trebuit să cedeze locul prognozei, închipuirea — ipotezei, viziunea — previziunii. Ştiinţele au deschis larg ferestrele spre viitor, îndreptînd telescoapele şi microscoapele spre macrocosmos şi microcosmos. Imaginaţia visătorilor moderni, a unor Jules Verne, H. G. Wells sau Aldous Huxley a fost întrecută de fapte. Descoperirilor întîmplătoare ale lumilor noi pămînteşti de altă dată le-a urmat descoperirea planificată a noilor lumi cosmice ; hazardului în cunoaşterea proprietăţilor materiei i-au succedat programele pătrunderii în tainele atomului ; creşterii întîmplătoare a producţiei — planurile economice, învăţămîntului pentru elite — şcoala de mase cu parametri delimitaţi în timp.*

Studii conjuncturale ale vieţii, cercetări prospective, programe ştiinţifice, economice sau sociale, previziuni, planuri, proiecte... Ergonomia ca ştiinţă a perfecţionării muncii, praxeologia ca ştiinţă a conducerii activităţii practice, scientica drept ştiinţă despre ştiinţă... Studii, reviste, publicaţii, statistici care supun investigaţiei viitorul demografic, economic, comercial, tehnic, ştiinţific... Iar în limbajul ştiinţific şi apoi, tot mai mult, în terminologia uzuală : programare, optimizare, model, algoritm, planning... Şi o dată cu interesul sporit (dar şi cu cerinţele pieţei comerciale) institute de sondaj a opiniei şi de previziuni de tipul vestitului Gallup sau centre de cercetare a viitorului ca cel de la Viena.

Viitorul a irumpt în Prezent. *Cercetarea sa e obiectul „viitorologiei“, ştiinţă de sinteză, ştiinţă a întregii practici materiale şi culturale umane, privită prin prisma dimensiunii dinamice, transformatoare.*

PITHIA MODERNĂ

Partizanii lui îl denumesc „un geniu de tipul Renaşterii“. Adversarii — „un vizionar dublat de un şarlatan“. Este vorba despre dl. Hermann Kahn, profesor american, conducătorul unei echipe de „viitorologi“ a Institutului Hudson. La 20 de ani matematician, la 25 de ani fizician şi autor al unor studii strategice, la 30 de ani economist şi sociolog, Hermann Kahn este recunoscut acum, la 45 de ani, ca principalul promotor al studiilor prospective americane. Obiectul cercetărilor : realizarea unor „scenarii“ ale desfăşurării probabile a evenimentelor politice, sociale, economice, ştiinţifice şi morale pînă în anul 2000 şi mai departe.

Iată cîteva din previziunile sale : nu va fi război atomic deşi, pînă în anul 2000, numeroase state vor dispune de arma atomică şi vor fi puse la punct noi arme ; nu vor fi crize economice iar ritmul progresului economic al ţărilor dezvoltate (între 1 şi 10 la sută) se va menţine, deşi creşterea producţiei se va realiza în răstimpuri din ce în ce mai mari ; fiind excluse războaiele şi crizele, problemele esenţiale care vor preocupa omenirea vor fi cele ale dezvoltării şi orientării economice, ale perfecţionării forţei de muncă, cercetării şi aplicaţiilor ştiinţei, creşterii bunei stări şi organizării timpului liber. Cît priveşte ţările dezvoltate, cea mai mare parte a populaţiei va activa în sectoarele terţiar şi cuaternar (servicii) şi nu în primar şi secundar (agricultură şi industrie) ; piaţa liberă va fi mult îngustată prin intervenţia controlului administraţiei ; preocupările privind modul de viaţă vor precumpăni asupra celor legate de mijloacele de trai ; cibernetica va fi utilizată cotidian ; reuşita personală va ceda locul umanismului...

Ambiguitatea răspunsurilor Pithiei făcea ca ea să aibă întotdeauna dreptate. Domnul Kahn încearcă însă să fie foarte precis. Şi în această situaţie comentariile polemice — cum au fost cele prilejuite de recenta lui expunere la clubul Jean Moulin din Franţa — sînt inevitabile. „Prin cărţile care îi separă de viaţă, experţii sînt ca şi soţii înşelaţi : ultimii care o află“. Domnul Kahn vrea să profetizeze viitorul prin îmbrăţişarea directă, sintetică a tot ce e continuu şi discontinuu în epoca modernă : bomba atomică şi vacile sacre, L.S.D. şi calculatoarele electronice, roboţii şi hippies. Printre numeroasele „acte“ ale „scenariilor“ sale menite să „prevadă imprevizibilul“ se amestecă astfel intuiţii judicioase cu supoziţii gratuite. Căci domnul Kahn încearcă ceea ce este imposibil : să dea o imagine de ansamblu a viitorului, ignorînd totuşi ierarhizarea factorilor dinamici şi, mai ales, subapreciind rolul factorilor sociali şi ideologici.

SENSUL SOCIAL ŞI ETIC AL „VIITOROLOGIEI“

Numai o descifrare ştiinţifică a legilor obiective, a angrenajului complex al tuturor factorilor în acţiune poate garanta justeţea previziunii. Astfel că „viitorologia“ se poate aşeza pe un teren ştiinţific doar fundamentîndu-se pe analiza marxistă a lumii contemporane. *Ceea ce nu e cazul domnului Kahn ! Altminteri, date reale ale prezentului — cum sînt cele referitoare la stadiul de dezvoltare economică a diferitelor ţări — sînt mecanic transpuse peste 20—30 de ani, fără a ţine seama de acţiunea factorilor sociali fundamentali, de modificările de structură, ritm şi pondere, pe care deosebirile de orînduire socială şi politică le produc şi le vor produce.*

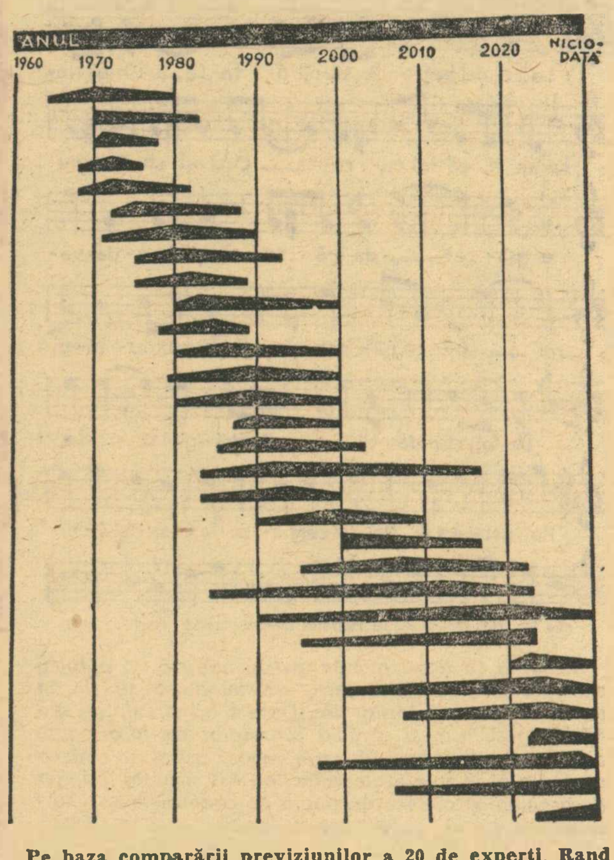
Mai aproape de adevăr sînt studiile care iau în seamă aceste coordonate esenţiale sau, cel puţin, se limitează la domenii mai precise. Olaf Helmer, directorul departamentului de matematică al Corporaţiei Rand, emitea astfel ipoteza că în anul 2000 lumea va număra 25 de milioane de cercetători şi ingineri, ţinînd seama că în prezent numărul lor se ridică la 5 milioane şi că, de la începutul secolului, se dublează la fiecare 20 de ani. Avînd în vedere creşterea numerică şi sporirea productivităţii acestei munci — ansamblul cercetărilor ştiinţifice va fi de 10 ori mai bogat în anul 2000. Sugestivă este dinamica informaticii : între 1945 şi 1965 preţul calculatoarelor a scăzut de 100 000 de ori, în timp ce rapiditatea lor a crescut în aceeaşi proporţie. Acestei prime revoluţii îi va urma o a doua constînd în automatizarea şi vizualizarea calculatoarelor : un inginer, de exemplu, va căpăta posibilitatea de a-şi transpune ideile în imagini vizuale pe măsură ce ele apar în mintea sa. Se vor generaliza marile „memorii cibernetice“, adevărate bănci de informaţii care, prin intermediul unui acces automatizat, vor permite cercetătorilor o largă informaţie şi o mare economie de timp.

Dar „viitorologia“ se aplică tot mai mult şi asupra fizionomiei morale a omului viitorului. Poate fi citat aci Jean Fourastié cu ale sale „Essais de morale prospective“ sau Joffre Dumazedier care în „Vers une civilisation des loisirs“ întreprinde un studiu anticipativ al timpului liber din 1985 şi al consecinţelor acestuia asupra configuraţiei comportamentului uman.

Ştiinţă în curs de constituire, „viitorologia“ numără de pe acum o bogată bibliografie. Cît priveşte „descoperirile“ sale — Timpul — judecător în toate privinţele al „ultimului“ adevăr — este singurul indicat să dea verdicte, mai ales într-o materie atît de complicată cum e studiul viitorului.

Fred MAHLER

ESCALADA DESCOPERIRILOR

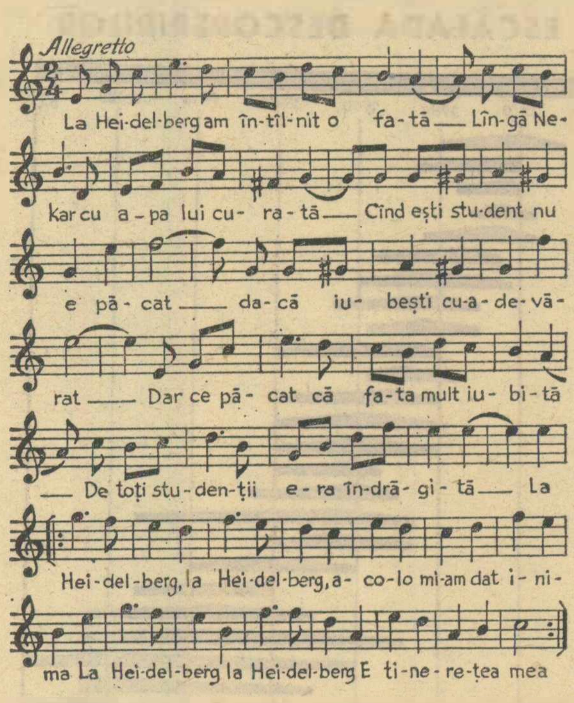
Pe baza comparării previziunilor a 20 de experţi, Rand Corporation a elaborat prin tehnica Delphi tabloul suitei descoperirilor ştiinţifice pe care-l prezentăm mai sus (de sus în jos) : 1. Desalinizarea economică a apelor mării ; 2. controlul ieftin al fertilităţii solului ; 3. noi materiale sintetice pentru construcţii uşoare ; 4. traductori electronici automatizaţi ; 5. noi organe pentru transplantări şi proteze ; 6. previziuni meteorologice certe ; 7. depozitarea centralizată a informaţiilor cu acces rapid ; 8. o nouă teorie asupra particulelor atomice ; 9. organe artificiale din materie plastică şi electronice ; 10. folosirea medicamentelor pentru influenţarea personalităţii ; 11. tehnica laserului aplicată la razele X şi gama ; 12. energia termonucleară controlată ; 13. realizarea in vitro a formelor primitive ale vieţii (cel puţin moleculare) ; 14. exploatarea minieră a fundului oceanelor ; 15. controlul meteorologic regional ; 16. producţia proteinelor sintetice pe plan industrial ; 17. creşterea de 10 ori a numărului de vindecări ale bolilor psihice prin terapeutică fizică şi chimică ; 18. imunizare biochimică generală împotriva bolilor bacteriene şi virotice ; 19. posibilităţi de intervenţie faţă de deficienţele ereditare ; 20. 20% din hrană provine din exploatarea faunei şi florei oceanice ; 21. stimularea creşterii organismului prin biochimie ; 22. utilizarea medicamentelor pentru creşterea coeficientului inteligenţei ; 23. interacţiune electromagnetică directă între calculator şi creier ; 24. controlul chimic al îmbătrînirii şi creşterea cu 50 de ani a duratei medii de viaţă ; 25. comunicaţii cu fiinţe extraterestre ; 26. creşterea unor animale „inteligente“ destinate îndeplinirii unor funcţiuni subalterne ; 27. fabricarea unor noi corpuri simple prin combinaţia particolelor atomice ; 28. controlul gravităţii prin modificarea cîmpului gravitaţional ; 29. posibilitatea de educare prin înregistrări automate ale informaţiilor în creier ; 30. stare letargică permiţînd călătorii lungi în spaţiul cosmic ; 31. folosirea telepatiei în comunicaţii.

GAUDEAMUS IGITUR

Mică antologie a cîntecului studențesc de pretutindeni

LA HEIDELBERG AM CUNOSCUT O FATĂ
(vechi cîntec studențesc)

Începînd cu acest număr revista noastră va publica periodic cîntece studențești, străduindu-se să fie în ton cu dorința cititorilor săi. Date fiind circulația, din păcate restrînsă, și sărăcia izvoarelor de informație, ne adresăm tuturor celor care cunosc astfel de cîntece pentru a ni le trimite la redacție (text și note). Primim de asemeni și cîntece originale pe aceeași temă, indiferent de genul lor (cîntece de masă, muzică ușoară etc.)

**Redactor de rubrică
Cristian MIHĂILESCU**

Turnul superlativelor

Cine vrea să privească orașul München de la înălțime nu mai este nevoit să folosească avionul. Acum, cînd noul turn al televiziunii este inaugurat, un ascensor duce vizitatorul în numai cîteva secunde la înălțimea de aproape 200 de metri. De pe platforma turnului se oferă oaspeților o panoramă impunătoare a orașului și a împrejurimilor sale pînă la Munții Alpi. Colosul care a fost botezat „Turnul olimpic", în vederea Jocurilor Olimpice din 1972, era cît pe aci să întreacă Turnul Eiffel. Deoarece măsurile privind securitatea zborului nu permit însă ridicarea de construcții peste 190 de metri, münchenezii s-au mulțumit cu locul doi pe lista celor mai înalte clădiri din Europa apuseană. O medalie de aur preolimpică se cuvine însă celor două ascensoare ale turnului. Cu o viteză de șapte metri pe secundă ele sînt pînă la ora actuală cele mai rapide din Europa.

Cristale lichide

Ziarele au publicat recent fotografia unei tinere al cărei spate era... colorat. Secvență dintr-un film de groază? O nouă excentricitate a caselor de modă? Nicidecum. O descoperire științifică: cristalele lichide, care reflectă lumina. Ele au fost puse în evidență în 1888 de botanistul austriac Friederich Reinitzer. În urmă cu aproximativ zece ani James Ferguson (Universitatea Kent, S.U.A.) le-a cercetat proprietățile. Ciudățenia chimică a cristalelor constă în marea lor sensibilitate la stimulii termici, electrici sau chimici. Sub acțiunea lor cristalele lichide devin cameleoni, schimbîndu-și culoarea în inversul celei asociate de obicei cu căldura: în fotografia amintită, regiunea coloanei vertebrale, cea mai bine încălzită, a căpătat culoarea albastră, iar partea dreaptă a spatelui s-a colorat în verde și roșu.

Biologii au descoperit că și corpul omenesc conține cristale lichide. Se presupune că cercetarea lor va stabili cum vedem, simțim sau gîndim. Științele medicale au început deja folosirea acestei substanțe pentru cercetări. Mîna muiată în cristale lichide devine albastră, ceea ce indică o circulație normală a sîngelui după 24 de ore în care subiectul n-a fumat. După consumarea unei țigări, mîna se colorează în verde, demonstrînd scăderea temperaturii degetelor datorită cantității mai mici de sînge care ajunge la extremitățile corpului după asimilarea nicotinei.

Cristalele lichide încep să fie folosite și în industrie. La analiza metalelor, la verificarea circuitelor electrice, la detectarea gazelor care emană din fisurile conductelor. Cu ajutorul lor au fost create imagini electrice care se pot șterge și se pot înregistra altele; tehnicienii se gîndesc deja la un telefon al viitorului, care va avea un ecran cu cristale lichide pe care să putem lăsa un mesaj, un număr sau chiar propria noastră imagine care se poate șterge apoi.

Un pește necomestibil

În Canalul Mînecii submarinul englez „GRAMPUS" a intrat în plasa traulerului francez „FOMALHAUT". Ajuns în ochiurile plasei, submarinul a ieșit imediat la suprafață. Pescarii, precum și marinarii englezi, au avut mai mult de trei ore de furcă pentru a elibera submarinul din plasă. Deosebirea de limbă i-a împiedicat să se înțeleagă pînă în momentul în care a fost adus, cu ajutorul unui elicopter, un translator din prima localitate din Bretagne.

OAMENI FĂRĂ PULS

Sînt destul de rari, dar există.

În toată literatura medicală mondială sînt prezentate pînă acum aproape 200 de cazuri dintre care 6 și în țara noastră. Inițial, boala a fost descrisă în Japonia și ea se caracterizează prin absența pulsului la una sau la ambele mîini, însoțită de absența tensiunii arteriale (cu păstrarea lor la membrele inferioare) la care se adaugă tulburări oculare și neurologice. Afecțiunea se întîlnește cu o frecvență ridicată la femei și încă la cele tinere, iar cauza sa rămîne obscură deși numeroase ipoteze caută să-i explice originea.

STUDENT DE LA ZERO LA INFINIT

Serial de I. Dogar-MARINESCU

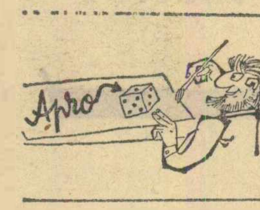
— Vă rog să mă scuzați, am întîrziat cam mult!

Din condică, absențele dispăreau un „pic" mai greu

SIC!

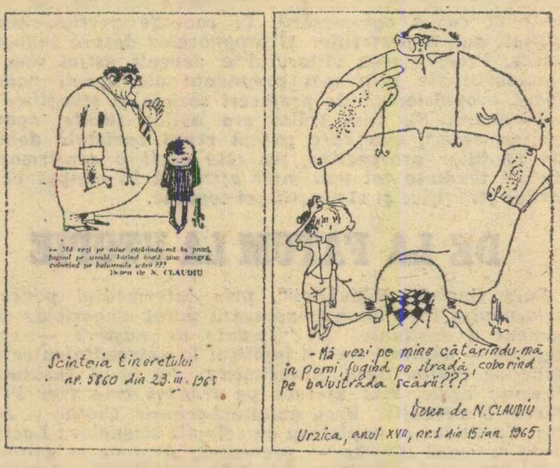
Cînd pictorul de firme este rebusist...

Desen de Al. CLENCIU „Rebus" nr. 1 (253) din 5 I 1968

Cînd pictorul de firme este admiratorul versurilor-rebus, ale lui Florin Iordăchescu...

Al. CLENCIU „Urzica", anul XX, nr. 4 din 29 II 1968

Cînd inspirația expiră

Porfirina - un element vital?

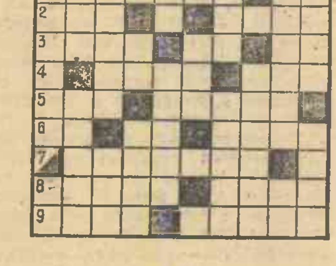
Intr-un laborator din California, care reface condițiile de viață de pe pămînt de acum 3,5 miliarde de ani, un grup de savanți au obținut componentul de bază al clorofilei — PORFIRINA — element esențial pentru viață. Ea a fost obținută întreținîndu-se un arc electric continuu într-o atmosferă de amoniac, metan și apă. Doctorii Hodgson și Ponnamperuna au declarat după această experiență (prin care intenționau să creeze noi combinații ale moleculelor) că au obținut un material care include o infimă cantitate de porfirină. Ei au pornit cercetările ținînd seama de teoria evoluției chimice a vieții, care susține că acum 4,5 miliarde de ani amoniacul, metanul și apa erau activate continuu de energia din fulgere și razele ultraviolete ale soarelui. Moleculele agitate astfel au format mai tîrziu cele mai simple organisme vii. Acele molecule se reproduceau pe baza materialelor acumulate în oceanele primitive. Cînd această provizie s-a terminat, viața era amenințată de pieire. Dar moleculele de clorofilă au permis supraviețuirea, deoarece organismele le foloseau pentru a transforma fluxul continuu de lumină solară în energie chimică, folosită la rîndul ei pentru prepararea unor noi materiale.

Savanții din California cred că aceste organisme timpurii au folosit porfirina acumulată în oceanele primitive pentru a produce prima clorofilă — teorie pe care rezultatul experienței lor o dovedește, într-o anumită măsură, conformă cu realitatea.

ROTACISM!

ORIZONTAL: 1. Marșuri de soldați! — Liviu Cernat! 2. Acela! — Cinstit! 3. Sîrmă subțire! — Neagu Elena! — Aproape mamă. 4. „Pisicuța" — Tras la față! 5. Instrument muzical greu de găsit! — Teanc de hărți! 6. Visul ei! — Lene! — Coama casei! 7. Acoperită cu alamă! 8. Atașată! — Domol! 9. Fără alte cheltuieli! Aștri!

VERTICAL: 1. Albii de ciment! — Un! 2. La gura oliței! — Publicații anuale! 3. Popoare! — Bătut în cap! 4. Asia — Întinsă! 5. 12 luni! — O parte din lot! 6. Plat! 7. Vine pe la gene! — Însemnat! 8. Macarale pe scripeți! 9. La cină! — Plantă textilă! 10. Clică! — Încete!

Dumitru BUJDOIU

In memoriam:

IURI GAGARIN „NU CREDEAM SĂ-NVĂȚ A MURI VREODATĂ“

S-a întîmplat ca ziua în care conștiința omenirii s-a îmbogățit cu încă o sublimă dimensiune — aceea a desprinderii de pe planeta mamă — să fie una dintre acele miraculoase zile de primăvară cînd în aer par să tremure presimțiri fericite și sufletele așteaptă ceva, deschise în același timp spre adînc și spre afară. Îmi amintesc după-amiaza cu toate luminările castanilor aprinse — îmi îngădui imaginea desuetă, dar c[illegible] să sugereze solemnitatea aproape religioasă a momentului — cînd străzile vuiau de vînzătorii care difuzau febril foi volante cu una dintre cele mai senzaționale ediții speciale pe care ziarele lumii au scos-o vreodată: Primul om în Cosmos! Omul avea 27 de ani, o figură emoționant de comună și se numea Iuri Gagarin. Indiferent pînă în ce galaxie vor ajunge pămîntenii, indiferent de toate fantasticele cuceriri pe care locuitorii Terrei le vor face dincolo de hotarele hărăzite lor, simbolul acestor victorii va continua să fie zborul de la 12 aprilie 1961, primul om în Cosmos se va numi în eternitate Iuri Gagarin.

Primii ochi umani care au văzut cu adevărat globul pămîntesc nu mi-i imaginam îmbătrînind și pierzîndu-și treptat ascuțimea privirii, primul om ieșit in Cosmos nu putea muri pensionar și tremurător. Ca și viața, moartea primului om-cosmonaut a fost a acestui secol, a secolului său eroic, înălțător și tragic totodată. Murind în timpul unui zbor, Iuri Gagarin nu face decît să părăsească terenul real trecînd întreg în legenda pe care o locuia mai de mult. Nu Dedal, cel ce a supraviețuit zborului, ci Icar, cel ce a căzut jertfă, a fost ales simbol al dragostei de înalt. O asemenea moarte nu se plînge, ci se contemplă ca o rotunjire a ideii în ea însăși.

...Și totuși, figurii obișnuite de adolescent pe care o privesc în fotografiile necroloagelor i se potriveau atît de bine versurile: „Nu credeam să-nvăț a muri vreodată“...

Ion MURAN

„EUROPA STUDENȚILOR“

Comentarii ale presei străine

În cotidianul francez „Combat“ François Lorain scria, sub titlul semnificativ „Europa studenților“: „Da, bătrîna Europă este încă vie. Ea este mai departe prezentă la mișcările istoriei, în picioare, în fața vîntului clocotind de forță nouă. Seva ei anunță primăvara“.

Printre simptomele acestei primăveri, datorate — după ziaristul francez — structurii fundamentale a tineretului care „nu este făcut să lîncezească, ci vrea să se bucure de o lume de bogăție materială și de putere umană“ se amintesc refuzarea trusturilor capitaliste de către studenții de la Madrid, studenții italieni care refuză „școala patronilor“, cei din Berlinul occidental care combat dogmatismul în universități, studenții parizieni care luptă pentru libertatea de întrunire, suedezii...

Articolul din „Combat“ nu face în fond decît un scurt panoramic, reliefînd o realitate din ce în ce mai vizibilă și mai comentată în presă. E vorba de sesizarea întăririi frontului studențesc din țările capitaliste, intrat într-un proces de maturizare evidentă, de clarificare; întărire a cărei esență o constituie, în linii generale, creșterea conștiinței sociale a tineretului și studenților, înțelegerea rolului politic important pe care aceste forțe îl pot juca în procesul social

Numeroase informații furnizate de presă au subliniat, în ultimul timp, creșterea manifestațiilor democratice, încercările studenților de a se apropia și de a lupta alături de forțele progresiste.

„Mișcarea studenților se află în fața unei cotituri hotărîtoare“ scrie revista italiană „Rinascita“, publicînd o discuție cu Giulietto Chiesa, student al Facultății de fizică. Încadrată în lupta de clasă generală care se desfășoară în țară, constată revista, mișcarea studențească trebuie, pentru a izbuti, să se alieze în primul rînd cu Partidul Comunist Italian ca partid al clasei muncitoare, cu catolicii, cu alte forțe politice democrate.

„Pentru prima oară de la Rezistență încoace o generație de intelectuali devine conștientă de sine și de propriile ei sarcini“. Afirmația e semnificativă

În fața mișcării studenților italieni, arată Giulietto Chiesa, s-a pus cu acuitate problema obiectivelor și alianțelor politice. În interiorul universității această mișcare era în primul rînd protestatară. Acum „ea a trebuit să ia cunoștință de faptul că ciocnirea politică avea nevoie de legături cu toate forțele politice, cu care mai înainte nu avea contacte“. Maturizarea democratică a luptei studențești pornește tocmai din această înțelegere, pe care Chiesa o sintetizează spunînd: „Toți vorbesc astăzi despre contestarea societății actuale. Acest termen este specific marcusian, nu marxist. A contesta societatea nu înseamnă nimic“. Studenții italieni au ajuns la concluzia că mișcarea studențească, atît timp cît rămîne numai mișcare studențească, nu poate reuși. Dacă se izolează, devine sterilă. Ea trebuie atunci „să caute acordul cu clasa muncitoare și cu organizațiile care o reprezintă și îndeosebi cu partidul clasei muncitoare. În acest sens lupta studenților ar însemna unul din evenimentele cele mai importante apărute în Italia postbelică“, capacitatea de mobilizare, de luptă și de propuneri politice a studenților putînd să se afirme pe un asemenea făgaș, căci „alianța cu clasa muncitoare nu trebuie să fie temporară, ci constantă și reală“.

Vorbind despre aceleași probleme într-un interviu acordat revistei „Vie nuove“ deputatul comunist Alessandro Natta spunea:

„Mișcarea studenților, în esență, a adus în actualitate o idee care pentru noi, comuniștii, a fost punctul cardinal al luptei în problemele învățămîntului. Și anume, ideea că o reformă a învățămîntului trebuie să fie înțeleasă ca o mișcare politică, de idei, o reformă morală și intelectuală — ca să mă refer la o expresie foarte actuală a lui Gramsci... Cred că forțele politice democratice nu pot să nu recunoască valoarea și seriozitatea conținutului mișcării studențești“.

Subliniind aceste aprecieri asupra unui fenomen de maturizare politică a opiniei studențești italiene ne-am putea referi și la alte aspecte.

Mișcarea de orientare democratică a studenților vest-germani a fost de curînd tema unei discuții organizate la Academia Evanghelică Bad Boll, la care și-au spus cuvîntul cunoscuți filozofi, teologi, sociologi și studenți. Publicată în „Der Spiegel“, discuția a scos în relief, printre altele, posibilitatea ca tineretul să devină promotorul actualei mișcări din R. F. a Germaniei. Profesorul E. Bloch, de la Universitatea din Tübingen, arată în acest sens:

„Momentul biologic al noului este tineretul... Dar tineretul trebuie să iasă din starea care este doar biologică și să vadă în sine un reprezentant al unei mase mizere...“. Firește, constata profesorul Bloch, tineretul poate fi sedus, poate porni pe o cale greșită, problema constînd în aceea ca „raportul reciproc deosebit dintre tineri și masă să poată avea loc. Iar sarcina tineretului nu se epuizează prin aruncarea de ouă sau lipirea unor petice de hîrtie, și nici prin ceea ce se scrie în peticele de hîrtie. Este vorba de elanul care tinde spre noțiune, pentru ca apoi să conveargă din nou una spre alta, într-un elan concret, obiectiv“.

Asemenea probleme a ridicat și doctorandul Rudi Dutschke, principalul conducător al „S.D.S.“, Asociația studenților social-democrați din Berlinul occidental, considerînd că în R. F. a Germaniei politizarea maselor s-a început prin universități, care ar fi — după părerea sa — cele mai slabe verigi ale societății.

Lipsa actuală a unei comunități de vederi, a unei clarități în orientarea finală a mișcării, se exprimă în poziția lui Dutschke, fiind explicabilă într-o anumită măsură prin ceea ce el însuși constată: „Nu ne-am așteptat să devenim vreodată avangarda unei mișcări relative de masă... Nu am găsit încă răspunsurile organizatorice și nici răspunsurile personale, teoretice, la această mișcare de masă“.

Acțiuni democratice studențești sprijinite de Partidul Muncitoresc s-au semnalat și în Turcia. Reprezentantul sindicatelor studențești din Izmir, Osman Bilginer, a explicat aceste acțiuni, afirmînd că „în marea majoritate tineretul provine din rîndurile poporului. De aceea nu poate privi indiferent sau înțelege greșit problemele ce frămîntă poporul“ — scrie ziarul „Demokrat Izmir“.

Același ziar arată că la o întîlnire cu tineretul, liderul Partidului Republican al Poporului, Ismet Inönu, a declarat: „Voi sînteți cei care v-ați asumat cea mai mare răspundere. În trecut se considera ca puternic un stat care dispunea de arme sau bani... Astăzi numai un popor cu o instrucție și pregătire temeinică poate să nu se aplece în fața presiunilor“. O înțelegere a rolului conștiinței cetățenești, a locului ce i se cuvine în procesul de transformare a societății — iată cum se profilează treptele maturizării mișcării studențești turce.

Mișcarea de recunoaștere a uniunilor studențești democratice și lupta pentru democratizarea învățămîntului, desfășurată prin greve, demonstrații, ciocniri cu poliția, constituie specificul acțiunilor politice ale studențimii spaniole. În ultimele zile presa a semnalat intensificarea mișcării revendicative studențești din Spania. După Universitatea din Madrid a fost închisă și cea din Valencia, ca urmare a tulburărilor studențești și a intervenției brutale a autorităților. Ne aflăm în fața unei mișcări care a căpătat amploare începînd din 1960 și care, astăzi, se maturizează prin contactul cu acțiunile democratice ale oamenilor muncii, intelectualilor sau altor pături ale populației, sau — așa cum a subliniat cea de a patra „Conferință pentru libertate în Spania“ de la Paris — prin crearea unor organisme democratice, cum sînt comisiile muncitorești, organizații ale studenților și ale intelectualilor.

O trecere sumară în revistă a unor comentarii ale presei străine, mai mult chiar, însăși frecvența cu care presa oferă materiale despre diversele aspecte ale mișcărilor studențești din țările capitaliste, ne pot da o imagine elocventă asupra pulsului viu al vieții tineretului din acele țări, din ce în ce mai marcat de preocupări sociale și atitudini politice, mai angajat pe făgașul luptei forțelor progresiste și democratice. Într-un asemenea panoramic se poate sesiza, independent de gradul de maturitate, de claritatea concepțiilor unei mișcări sau ale alteia, un numitor comun Și acesta ar fi participarea tot mai activă a tineretului, a studenților, la marile probleme ale contemporaneității, fie că e vorba de democratizarea învățămîntului, de lupta împotriva imperialismului agresiv, de securitatea europeană. Cu atitudini mature, dar și cu șovăieli, animați de obiective precise sau mai puțin conturate, studenții își exprimă deschis poziția democratică, cu capacitatea și elanul caracteristic, ca într-o veritabilă manifestare a creșterii conștiinței politice, a responsabilității sociale a tineretului în întreaga lume. Dorința lor de a se alătura forțelor celor mai înaintate e pentru mulți dintre ei o opțiune asupra propriului viitor.

Eugen PATRICHE

Rudi Dutschke, unul din conducătorii Asociației studenților social-democrați din Berlinul occidental, în timpul unei manifestații pentru pace în Vietnam

MAPAMOND STUDENȚESC

● *Vizita făcută recent la Universitatea engleză din Cambridge de către ministrul apărării al Marii Britanii, Denis Healey, s-a transformat într-o puternică demonstrație a studenților împotriva poziției Marii Britanii de sprijinire a politicii S.U.A. în Vietnam. Studenții au înconjurat automobilul în care se afla ministrul și au aruncat cu roșii asupra lui. A intervenit poliția care a arestat cinci studenți.*

Conducerea universității a hotărît să nu ia nici o măsură pe plan disciplinar împotriva demonstranților. În schimb guvernul, prin glasul ministrului educației Patrick Gordon Walker, a amenințat pe studenți că nu vor mai fi sporite cheltuielile pentru învățămînt dacă asemenea manifestații de protest vor continua.

● *Evenimente neobișnuite s-au petrecut la Universitatea „San Luis Gonzaga" din orașul peruvian Ica, situat la 260 km de capitala țării, Lima. Poliția a înconjurat clădirea universității, ocupată în prealabil de studenți, în semn de protest împotriva alegerii frauduloase a noului rector, în persoana unui politician de dreapta, Gregorio Garayar. Un număr de 10 studenți au fost arestați, printre care se află președintele Federației universitare locale, Juan Caceres Huamany, și fostul președinte al acestei organizații studențești, Juan Raffo Ramirez. Ei au fost puși la dispoziția siguranței peruviene fiind acuzați de „activități subversive".*

● *Un complex de clădiri cu mai multe etaje, destinat Universității din Kazan (pe Volga), va fi construit în anii viitori Unele din aceste clădiri vor fi terminate pînă în aprilie 1970, cînd se aniversează 100 de ani de la nașterea lui Lenin. În această universitate Lenin a învățat în anul 1887.*

Pe un teritoriu întins se va ridica un corp de laboratoare de 17 etaje, iar în apropiere clădirea Facultății de fizică cu 13 etaje. În complex se vor construi, de asemenea, o mare bibliotecă cu numeroase săli de lectură, un cămin studențesc cu 1 000 de locuri, și blocuri de locuințe pentru cadrele didactice.

În prezent, în cele opt facultăți ale Universității din Kazan învață 10 000 de studenți.

Totul despre fotbal

(Universitatea Craiova)

După o lună de carantină, timp în care colegii mi-au interzis — ostentativ! — să mai scriu despre sportul-rege, iată-mă din nou în elementul meu. Bine că restricţia a fost pe timp limitat, fiindcă altfel acest protest „sui generis" al redacţiei faţă de calitatea submediocră a fotbalului ar mai fi putut continua cine ştie pînă cînd. Datoriile cele mai mari le am, se înţelege, faţă de universitarele noastre — din oraşul Băniei şi din vechea Napocă. Astăzi vom sta de vorbă numai despre olteni, urmînd ca miercurea viitoare să ne întîlnim — tot pe acest spaţiu, în cadrul unui număr ce-şi dedică unele pagini Clujului — cu cadeţii lui Teaşcă.

Intr-un fel, momentul apariţiei acestor rînduri îi avantajează pe Oblemenco, Deliu şi coechipierii lor. Sîntem la numai trei zile după o victorie spectaculoasă în faţa alb-negrilor de sub Dealul Feleacului şi semnele de revenire arătate în jocul favoriţilor noştri ar impune o cenzurare deliberată a reproşurilor pentru cele trei meciuri anterioare pierdute. Refuz însă o asemenea indulgenţă care n-ar ajuta la nimic. Prea multă indolenţă au văzut spectatorii craioveni pe teren, în timpul partidei pierdute în faţa dinamoviştilor bucureşteni, prea slab au evoluat băieţii lui Cosmoc la Piteşti şi prea neagră ne-a fost supărarea ca să le trecem cu vederea mofturile.

Ce s-a întîmplat? A fost de-ajuns să se accidenteze Strîmbeanu şi Ivan, a fost de-ajuns să li se dea jucătorilor, înainte de primul meci al returului, o săptămînă... liberă — şi tot ce se construise cu migală şi sudoare în luni de efort s-a dărîmat ca un castel de nisip. Oltenii nu mai erau olteni: uitaseră să alerge (ei, care niciodată nu se fereau de acidul sulfuric), uitaseră să şuteze, uitaseră să joace fotbal şi să fie ei. Pînă cînd s-au speriat. „Urîtul tirişului prin catacombele luminate de lanterna roşie" — cum se exprima Petre Dragu în gustata avancronică publicată duminică de ziarul local sub titlul „Regret profund, domnule T. T." — i-a trezit, se pare, la realitate, i-a scos din amorţeală şi le-a întins aripile. Oprea *(care şi în celelalte partide apărase foarte bine),* Mihăilescu *(mult mai bun ca altădată),* Deselnicu *(trecut deja de faza în care era fundaş central ad-interim),* Mincă *(omul care joacă iar ca pe vremea cînd Ion Chirilă exclama liniştit la masa presei „E Mincă, acolo!"),* Deliu *(acelaşi mare sufletist),* Strîmbeanu *şi* Ivan *(cei doi mijlocaşi care dau coloratură jocului şi echilibru echipei),* Martinovici *(din ce în ce mai săgeată),* Oblemenco *(apt de mari performanţe),* Niţă *(extrema care poate trece de oricine în zilele sale bune) şi tînărul* Tacoi *(talentat, calm, sobru) pot să reînscrie definitiv echipa pe linia comportării de anul trecut. Pot şi au datoria s-o facă!*

CRONICA MICROBISTULUI

Dar revirimentul anunţat duminică nu va putea fi consolidat decît dacă echipa va fi sprijinită mai mult decît pînă acum. În primul rînd, de secţia de fotbal a clubului şi chiar de unele foruri tutelare. La ora actuală, de pildă, fotbaliştii craioveni nu se prevalează de anumite înlesniri şi drepturi pe care partenerii lor de la alte cluburi le au în urma unor recente hotărîri. Cauzele sînt şi de natură birocratică (ne referim la organele locale), dar cutia Pandorei se află, credem noi, la Ministerul Învăţămîntului, al cărui organism de specialitate a fost găsit nepregătit de măsurile privind noul sistem competiţional, apariţia echipelor de tineret, asigurarea autofinanţării şi autonomiei cluburilor ş.a.m.d.

În al doilea rînd, fotbaliştii craioveni aşteaptă sprijinul moral al propriei galerii. Publicul craiovean nu mai este cel de care se temea Ozon, dar nici cel pe care şi-l doresc jucătorii. Aceşti spectatori, pentru care cîndva aveam regrete că nu-i lăudam pe cît meritau, au devenit prea liniştiţi, nu mai trăiesc fotbalul cu sufletul la gură şi aplaudă „ca la teatru". Pe măsură ce echipa îşi va reveni şi va aduce satisfacţii — şi prin joc şi prin rezultate — probabil că şi publicul va simţi din nou gustul pentru fotbal şi va face ca la Craiova să se simtă din nou ceea ce se numeşte tumultul arenei. Duminică, spre exemplu, aproape 10 000 de locuri şi-au aşteptat zadarnic ocupanţii, iar încurajări se auzeau numai dinspre peluza copiilor. Paradoxal, nici aceasta nu era plină, cu toate că piticii au acces gratuit la meci. Oare să fie de vină părinţii care nu-şi lasă copii să vină la fotbal?

Necazuri ar fi, poate, mai multe, dar nici nu le ştiu pe toate şi nici nu vreau să le spun pe toate cîte le ştiu. Mai bine să se ducă pe apa sîmbetei... cînd sperăm să aplaudăm la Bucureşti o victorie oltenească.

G. MITROI

Baza materială a sportului studenţesc de masă sau cînd peştele cel mic înghite pe cel mare

Se ştie prea bine că, în ultimii doi ani, de organizarea activităţilor sportive cu masele studenţeşti au răspuns şi s-au ocupat — cum s-au ocupat — cluburile sportive universitare. Se mai ştie, de asemenea, că această experienţă a fost o nereuşită datorită mai multor cauze asupra cărora nu mai e cazul să insistăm. Era firesc, prin urmare, ca hotărîrea privind trecerea acestor activităţi în sarcina organizaţiilor U.T.C. din facultăţi — de fapt a studenţilor înşişi — să fie primită aşa cum a fost: cu satisfacţie unanimă şi dorinţă generală de a revitaliza sportul de masă universitar. Organizarea activităţilor, a întrecerilor amicale şi competiţiilor oficiale în funcţie de dorinţele, aptitudinile şi timpul liber al studenţilor nu se poate face însă numai cu entuziasm şi cu cîţiva activişti sportivi — fie ei cît de inimoşi. Pentru a putea îmbunătăţi şi dezvolta corespunzător sportul de masă studenţesc, organizaţiile U.T.C. trebuie să aibă la dispoziţie unele condiţii materiale, precum şi ajutorul altor factori direct interesaţi. Ridicăm această problemă întrucît, actualmente, posibilităţile care le stau la îndemînă sînt limitate şi cu totul insuficiente. Iată însă, mai pe larg, problemele la care ne gîndim...

Să ne referim, mai întîi, la bazele sportive. Numărul acestora nu a crescut în ultimii ani ci — fapt deosebit de îngrijorător — a scăzut. De ce? Pentru că, într-o serie de cazuri, bazele sportive au fost desfiinţate, degradate ori au primit altă destinaţie. Să exemplificăm:

La **Iaşi** — unicul teren de fotbal al studenţilor, de la Agronomie a fost semănat cu borceag, în timp ce un teren de baschet al Universităţii a fost transformat în rampă de spălare a maşinilor şi apoi abandonat. La **Bucureşti** — mica dar frumoasa bază a I.P.G.G. a devenit... parc, iar bazele sportive centrale ale imeriştilor şi politehnicienilor îşi trăiesc, probabil, ultimul semestru al vieţii lor. La **Timişoara** — terenul de fotbal din curtea Facultăţii de mecanică a fost arat („pentru ca studenţii să nu mai joace fotbal în sesiune"). Situaţii asemănătoare mai pot fi întîlnite la Craiova sau Braşov — ca să ne limităm numai la aceste exemple.

Dacă penuria de baze sportive pe care am moştenit-o nu poate fi lichidată uşor, construcţia unor baze noi fiind o acţiune de durată, se poate însă cere unor rectorate şi ministere de resort să nu le desfiinţeze pe cele existente. Este drept, organizaţiile U.T.C. au sarcina să mobilizeze studenţii la muncă voluntară pentru amenajarea unor baze sportive simple. Această acţiune a şi început în unele institute sau e gata să înceapă în altele. Experienţa însă ne arată că astfel de iniţiative rămîn de multe ori fără rezultat deoarece conducerile unor institute nu sprijină materialiceşte (e vorba de sume în general mici) eforturile studenţilor. (La Iaşi, de exemplu, un teren amenajat de politehnicieni pentru sport a fost transformat în depozit hibernal de legume pentru că nu s-au putut găsi nişte bani pentru procurarea zgurei!!).

Ceea ce surprinde şi mai neplăcut este faptul că situaţiile citate pînă aici au apărut în condiţiile în care sumele alocate de către Ministerul Învăţămîntului pentru activităţile sportive studenţeşti au crescut considerabil: de trei ori (?!). Paradoxul însă poate fi rezolvat prin înlăturarea unor situaţii nefireşti. Ne gîndim, în acest sens, la faptul că de doi ani se cheltuiesc sume enorme cu echipele de semiperformanţă ale institutelor, cu acele formaţii încadrate în categoriile „B". În virtutea unei idei nefericite, care n-a izvorît din situaţii sau necesităţi reale, fostele echipe reprezentative de institut, care alcătuiau seriile studenţeşti locale, au devenit divizionare „B", începînd totodată să acapareze bazele sportive şi să cheltuiască fonduri însemnate pentru deplasări inutile prin ţară. Pentru numai 1 % din numărul total al studenţilor — nemaivorbind de faptul că în aceste echipe s-au pripăşit multe elemente din afara mediului universitar şi că ele nu sînt pepiniere pentru „A", ci refugiu pentru cei care nu au loc în „A" — se cheltuie anual suma de 7 milioane lei. Aceasta în timp ce nu se găsesc fonduri pentru a se mai amenaja un teren destinat sportului de masă, în timp ce grupele şi anii nu găsesc deloc libere bazele sportive, iar multe din echipele de „B" nu sînt mai valoroase (poate chiar dimpotrivă) decît erau pe vremea cînd activau în seriile studenţeşti.

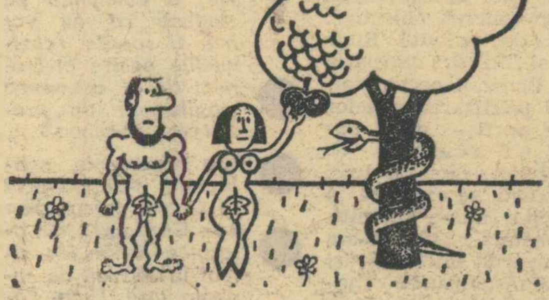
Discuţia ar mai putea continua, stăruind şi asupra altor greutăţi pe care le întîmpină organizarea sportului de masă în facultăţi: Ministerul Învăţămîntului îşi distribuie fondurile mai ales — dacă nu în totalitate — sportului de performanţă, unele cadre didactice de specialitate nu manifestă solicitudinea necesară, masele de studenţi nu au suficient echipament şi nici accesul dorit la bazele sportive existente. Ne oprim însă aici, pentru a ne mai putea referi în final la o problemă privind perspectiva.

La direcţia de resort din Ministerul Învăţămîntului se află în prezent, în faza de definitivare, un proiect de plan — comun cu C.N.E.F.S. şi U.A.S.R — privind organizarea şi dezvoltarea sportului studenţesc în anii 1968—1970. Planul prevede importante măsuri de îmbunătăţire a activităţilor sportive în cadrul oferit de actuala bază materială, cît şi măsuri de extindere a acesteia. De asemenea se propun interesante acţiuni care să faciliteze practicarea exerciţiilor fizice în cămine. Prevederile care se referă la extinderea spaţiilor sportive nu sînt însă, după părerea noastră, întru totul corespunzătoare necesităţilor. E suficient să amintim, spre exemplificare, că se prevăd, pentru amenajare, tot atîtea terenuri de baschet, handbal şi volei (de ce numai acestea?) cîte de... minigolf (?!).

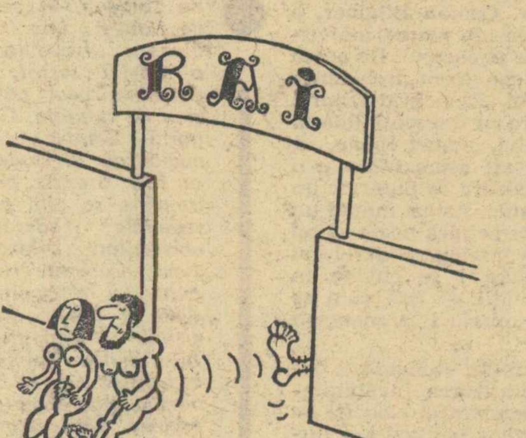
S-ar mai putea cita şi alte exemple, dar renunţăm în favoarea unei pledoarii pentru dezbaterea publică, prin presă — de către studenţii înşişi — a acestui proiect de plan şi pentru sondarea opiniei universitare în ceea ce priveşte modul cum se cheltuiesc — şi ar trebui să se cheltuiască — fondurile destinate mişcării sportive din facultăţi. Ar fi un procedeu cît se poate de democratic şi eficient, care a şi dat rezultate foarte bune în alte sectoare ale vieţii noastre sociale.

Cristian BANU

La început a fost un ofsaid...

...urmat de un şut pe spaţiul porţii

Aruncarea de la tuşă era cunoscută încă din epoca de piatră...

Colaboratorul nostru V. CRIŞAN, student în anul III al Facultăţii de matematică-mecanică, component de bază al echipei de volei Universitatea Bucureşti (divizia B), este în acelaşi timp un caricaturist talentat în plină afirmare. Dorind să dea o replică serialului de caricaturi publicat de I. DOGAR-MARINESCU în pagina ETC, ne-a prezentat acest ciclu intitulat „Din istoria fotbalului" pe care îl oferim cititorilor noştri începînd cu numărul de faţă.